БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 138 (9892) | 1962 оной июниин 13, среда | Сэн 2 мүнгэн

Информационно мэдээсэл

Байгша оной июниин 12-то КПСС-эй Буряадай обкомой [пленум] болобо. Пленум эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсээ. [Пле]нум бэеынь үлбэр болоһые хараадаа абажа, нүхэр [В.] Р. ФИЛИППОВЫЕ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секрета[ри]н, бюрогой гэшүүнэй уялгаһаа сүлөөлөө.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр А. У. МОГОЕВ һунгагдаба.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүдэй составта нүхэр [К.] Л. БАРЬЯДАЕВ һунгагдаба.

КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи партийна органуудай [...]гые даагша нүхэр М. А. ПОЛЕХИН пленумэй хүдэл[мэри]дэ хабаадалсаа.

[Буря]адай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр А. У. Модогоевые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлхэ тухай

[Ө]ндоо ажалда ороһонтойнь дашарамдуулан, нүхэр Анд[рей] Урупхеевич МОДОГОЕВЫЕ Буряадай АССР-эй Ми[ни]стрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

[Ула]ан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1962 оной июниин 12.

[Буря]адай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр К. Л. Барьядаевые Буряадай АССР-эй [Мини]стрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр томилхо тухай

Нүхэр Константин Лаврентьевич БАРЬЯДАЕВЫЕ Бу[ря]адай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр то[ми]лхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

[Ула]ан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
[19]62 оной июниин 12.

[Ү]ХИБҮҮДЭЙ ЗУНАЙ АМАРАЛТЫЕ [Э]ХИМЭЭР ҮНГЭРГЭЭ!

[Ре]публикымнай һургуулиин [...]шад шэнэ программын һуража гараба. Тииһэ[...] [э]рхим баян—эрдэм бэли[...]шата һайхан ажал хүдэл[...]иншье амта таниһан, ар[...] ехэ һургаал, хүмүүжэл [...]ложо абаһан байхал даа. [...] түрүүшынхеэшье «А» [...]өө эхилжэ, эрдэм бэшэг[...]һон эдир багашуул олон. [...] 9—11-дэхи класснаа [...] бүхы классуудта һүүл[...]онхын абяан жэнгиржэ, [...] һайхан зунай сагай зу[...]этэ амаралтын эхилһые [бо]лбо.

[...]эд хэдэ мянган үхи[...] [п]ионерэй лагерьта, хүүгэ[...]үүрые бэхижүүлхэ тал[...]олон дачануудта байжа, [...]ска аяншалгада ябажа [...] нютагтаашье амарха, [...] жэлдэ улам эршэмтэй [...] һуралсахын тула тол[...]ээ һэргээхэ, махаба[...]хижүүлхэ болоно.

[...]й республика доторшье [...]тоото туристска аяншал[...] эмхидхэгдэдэг, лагерь[...] хүүгэдэй талмайнууд [...] жэлдэ олоор нээгдэдэг. [...]ие таатай зохидоор тү[...] болбосон түхэлтэй бол[...] хамаг шухала хэрэгсэл[...] хангаха, мүн һайн ша[...] эдеэ хоол таһалдуулха[...] тула горьтой анхарал [...]лагдана, ехэхэн мүнгэ[...]шье гаргашалагдана. [...]дые һайнаар амаруул[...] [ла]герьнуудшье олошоржо [...]й. Жэшээнь, нёдондо [Ул]аан-Үдын № 1 һургуу[...] үхибүүдэй амаралтаа [...]дэг Хөөлэнтиин нуурай [...] лагерь эрхим һай[...]дэлжэ гараа юм. Тэндэ [...]арай оролдосын ашаар [...] ехэ һонирхолтойгоор, [...]э ехэтэйгээр зунайнгаа [...]үнгэргэһэн, олон шэнэ [...]ээһэн хараһан, бэе ма[...]ашье һайжаруулһан [...] Үхибүүд болон түрэлхи[...]өө олон тоото баясха[...] ороо. Тэндэ амарһан [...]д бултааран һайнаар [...]жа гараа. Тэрэшэлэн [...]ын материалнуудай бо[...]рилгын хүдэлмэришэ[...] профсоюзай обкомой, [...]ын аймагай Шулуута [...] болон бусад лагерь[...]у бэшээр хүдэлөө һэн. [...] туристска аяншалга[...] хэдэ мянган һурагшад [...]лсаа.

[...]ье зарим аймагуудта, [...], Зэдын, Тарбагатайн [...]дта тогтоогдоһон ла[...] хангалтагүй һулаар [...] байна. Үнгэрхэдөө [...] нютагуудай һургуули[...] пионерэй лагерьнууд [ту]ристска аяншалганууд [эм]хидхэгдээгүй һэн. Ушар [...] олохон үхибүүд эмхи [...]гөөр сагаа үнгэргэ[...]са амарһан байха юм. [...]тээ миин үнжэжэ саг [...]дэ ямар амаралта [...] Тиимэ үхибүүд [...] элүүрые бэхижүүлхэ[...] [Г]адна, жаяг заршамаа [...]уулдаг, һургуулидаа [...] номдоо ханамжагүй [...]шье байдаг. Гадна [...] һайнаар һурадаг үхи[...] лагерьта шэлэжэ аба[...]рин бэе муутай дээрэ[...] али бусад ондоошье шалтагаан дээрэһээ һулаар һураһан хүүгэдые голожо, лагерьта абадаггүй баримтанууд үзэгдөө һэн. Энээн дээрэһээ боложо, тулюур һурагшад хойшоо түригдэдэг, амаржашье шададаггүй, тиигээд лэ хойто һуралсалай жэлдэ хамагые һүүлдэжэ, муугаар һурадаг, заримуудынь класстаа хоёрдохи жэлдээшье үлэдэг байба.

Энэ дутагдал зайсуулхын тула үхибүүдые лагерьта шэлэн абаха ябадал гуримшуулха, олон үхибүүтэй айлай гү, али үлбэр бэетэй, һурахадаа тулюур үхибүүд тушаа нэн түрүүшын анхарал хандуулагдаха ёһотой. Гадна колхоз, совхозой гү, али һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудта үхибүүдэй амарха талыень огто харалсадаггүй баримтанууд үзэгдөө һэн.

Мүнөө жэлдэшье бүхы һурагшадай оройдоол 20 гаран процентнь лагерьнуудта амарха, туристска аяншалгада ябаха байна. Теэд бусад бүхы үхибүүдые лагерьта амаруулха арга бии гү? Биил даа. Нэн түрүүн һургуули бүхэнэй дэргэдэ хүүгэдэй талмайнуудые эмхидхэхэ шухала. Мүн майхан гү, али отогуудые түхеэрээд, зунай элдин дулаан сагта олонхи үхибүүдые амаруулхада зохистой. Иимэрхүү янзын лагерь колхоз, совхоз, һургуули бүхэн эмхидхэхэ аргатай. Тиихэдэ үхибүүдые лагерьта байлгахада үнэгүй болохо, олонхи хүүгэд амархашье аргатай байха һэн. Гадна һурагшад спорт, наадэ, экскурси, аяншалгашье эмхидхэжэ, сагаа һонирхолтой зохидоор үнгэргэхэл. Тэдэнтэй сугтаа багшанаршье амаралтаа үнгэргэхээ арсахагүй байха. Гадна хэдэн зуун студентнэрые вожата, хүмүүжүүлэгшэд болгон томилходо зохимжотой ха юм.

Гадна үхибүүд амархынгаа хажуугаар ажал хүдэлмэридэ хабаадалсажа, хамаг гаргашаяа харюулха бшуу. Энээн тушаа нютагай партийна организацинууд, түрэлхид, арадай гэгээрэлэй органууд, комсомолой, профсоюзай организацинууд, фабрика, завод, колхоз, совхоз бүхэнэй коллективүүд бодожо үзэхэ, дары шиидхэбэри гаргаха ёһотой. Олонхи үхибүүдээ һайнаар амаруулха хамаг арга боломжо биил гээшэ. Мүн түрэлхидшье һайнаар амаруулха аргатай.

Гадна бүхы үхибүүдые зүбөөр амаруулхын тула аймгүйсэдкомууд, нютагай соведүүд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд, колхозууд болон совхозууд, һургуулинуудшье ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха, тогтоогдоһон бүхы лагерьнуудые, хүүгэдэй талмайнуудые, мүн туристска аяншалгада хабаадагшадые шухала хэрэгсэлээр, һайн шанартай эдеэ хоолоор хангаха хэрэгтэ саг үргэлжэ туһалха, гол нуурай эрьенүүдтэ тусхай пляжнуудые түхеэрхэ болоно. Тэрэшэлэн соёлой болон спортын бүхы эмхинүүд, эдеэ хоолой, элүүрые сахилгын эмхи зургаанууд үхибүүдэй амаралтые һайнаар эмхидхэхын тула хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

УРГАСАДА—ЭРХИМ ХАРУУҺА

Буртаг үбһэнтэй тэмсэхэ. *Зурууд хоорондохи газар элдүүрилхэ.* Ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулха.

Ногоон квадрадууд элирбэ

БЭШҮҮР. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхоз, совхозууд эдэ үдэрнүүдтэ тарилгаяа сүм дүүргэбэ. Байгша ондо шэниисэ 37715 гектарта таригдаа гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 1 мянган гектараар дээшэлээ. Тэжээлэй үнэтэ ургамал—кукуруза тариха түсэб 500 гектараар үлүүлэн дүүргэгдээ. Мянга гаран гектарта горох, тэжээлэй бобы урэһэндэ таригдаа.

Ороoho таряа, горох, бобы, кукуруза болон бусад ургамалнуудай гараса энэ жэлдэ илангаяа һайн байна. Кукурузын ногоон квадрадууд элиржэ эхилбэ.

Байгша ондо аймагай бүхы ажахынуудта пропашной ургамалнуудай тарилга бүхыдөө нэгэ дахин борнойлогдоод, мүнөө хоёрдохёо борнойлогдожо байнхай.

Тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса абахын хойноһоо «Победа», «Рассвет», Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудай механизаторнууд эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. «Победа» колхозой кукурузашан Георгий Бабошиной звено серпуховойхидой жэшээгээр ажаллажа, энэ жэлдэ гектарай адагынь 5 мянган тэжээлэй единицын хэмжээнэй ургаса абаха гэжэ шиидэнхэй. «Рассвет» колхозой — Петр Васильев, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой—нүхэд Бадмаев, Цоктоев, Охин-Булагай совхозой—нүхэр Разуваев гэгшэдэй звенонууд мүн лэ баян ургасын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Мүнөө эдэ түрүү звенонууд тарилгаяа хоёр дахин борнойлоод, үглөө мүнөө зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхээ байна.

А. Бардонов,
КПСС-эй райкомой секретарь.

Ургаса борнойлогдоно

Ороoho таряанай, горохой болон бусад ургамалнуудай гараса энэ жэлдэ илангаяа һайн. Энээгээр манай «Знамя Ленина» колхозой гэшүүд улам урмашажа, усэд шангаар ажаллажа байнхай.

Колхозой кукурузашад энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр хүдэлнэ. Поли дээрээ 5119 тонно шэбхэ гаргажа, июниин эхеэр тарилгаяа дүүргээ һэн. Бүхыдөө 658 гектар кукуруза тариганхай.

Тарилгаяа дүүргэһээр лэ кукурузашад ургасын хойноһос харууһалжа захалаа. Эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй ургаса борнойлогдоно.

3-дахи отделениин эрхим кукурузашад Дамба Раднаев, Цыренжап Дашиев, Балдан Санжиев гэгшэдэй звенонууд 390 гектар тариһан аад, тэрэнэйнгээ 160 гектарыень борнойлоо.

Б. Дымбрылов.
Мухар-Шэбэр.

Томо звено алишье талаараа һайн

Байгша ондо манай совхоздо кукурузашадай томодхогдоһон, ажахын тоосоондо ороһон звенонууд эмхидхэгдэһэн юм. Жэшээнь, Энгельс Богатовай звенодо 4 «МТЗ-5», 2 «ДТ-54» трактор, сеялкэ, культиватор гэхэ мэтэ машинанууд даалгагдажа, хамта 700 гектарта тарилга хэхэ байгаа. Мүн 2-дохи отделенидэ Кузьма Леонтьевой звенодо 530 гектар газар даалгагдаа һэн.

Мүнөө эдэ бригаданууднай тарилгаяа хэжэ дүүргээд, ургасынгаа хойноһоо харууһалжа эхилээ. Һүүлэй мэдээгээр мянгаад гектар тарилга борнойлогдоод байнхай.

Кукурузын тарилга гол түлэб Зэдэ, Сэлэнгэ мүрэнүүдэй эрье шадар шэнэ газар хахалагдажа таригдаа. Нүхэр Богатовай звено 300 гектар шэнэ газарта таряа. Хуушан газартаа 4800 тонно наг шэбхэ гаргаһан байна. Москвагай областиин Серпуховско районой «Заокский» совхозой кукурузашадай уряагаар тэдэнэр гектар бүриһөө энэ жэлдэ 5850 тэжээлэй единицэ абаха гэжэ шиидэнхэй.

Кукурузын зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ үедэ ургасада нэмэлтэ тэжээл болгон оруулхын тула 63 тонно гранулированна суперфосфат бэлдэгдэнхэй.

Иимэ томодхогдоһон звенонууд бүхы хүдэлмэреэ оньһон аргаар, машинын хүсөөр хэхэ юм. Тэдэнэртэ наг шэбхэ малтаха бульдозер, ашаалха машина бии. Мүн эндэ трактор, машинанууд бүлэгөөрөө хүдэлгэгдэхэдөө бүтээсэ ехэтэй байһаниинь элитэ. Тиимэ болохолоороо, томо звено алишье талаараа һайн байна.

Тэрэшэлэн энэ жэлдэ түрүүшынхеэ 184 гектарта горох, 132 га саахарай свёкло, 15 гектар тэжээлэй бобы таригдаа. Эдэ ургамалнуудай гараса хаа хаанагүй һайн.

Кукуруза, горох, тэжээлэй бобы болон бусад ургамалнуудай баян ургаса энэ жэлдэ абтахань дамжаггүй.

А. Чимитцыренов,
Зэдын «Октябрьский» совхозой директор.

ЗҮБ ДАА, ҺАЙШААНАБДИ!

Манай колхозой гэшүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгые бүгэдөөрөө һайшаан угтаба.

Мяха, мяханай зүйлнүүдэй, мүн тоһоной үнэ сэнгэй даб дээрэ зарим тэды дээшэлүүлэгдэһэнэй гол үндэһэн шалтаганууд тушаа угаа сэхээр, тодоор энэ Хандалга дотор тайлбарилга үгтэнэ. Түрэл партимнай, Совет засагаймнай баталан абаһан эдэ хэмжээнүүд саашадаа хүдөө ажахые эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөн дэбжээхэ шухала хэрэгтэ зорюулагдана гэжэ манай нютагай ажалшан, малшан хүн бүхэн бодотоор ойлгоно.

Гансахан манай колхоз мяха, тоһо худалдалгын үнэ сэнгэй дээшэлүүлэгдээд байхада, байгша оной дүүрэтэр 2620 центнер мяха шэнэ сэнгээр гүрэндэ худалдажа, 223 мянган түхэригэй олзо оруулха байна. Энэмнай 57.900 түхэриг нэмэри олзо орохо болоно бшуу. Бидэнэр энэ мүнгэеэ мал ажалай хүдэлмэриие оньһожоруулха, барилгые үргэдхэхэ, тэжээл ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ гаргашалха байнабди. Жэшээлхэдэ, жэлэй дүүрэтэр Шэнэһэтэ, Ёнхор гэжэ нютагуудта үнеэдые машинаар һааха «ёлочка» түхэлэй түхеэрэлгэнүүд, колхозой түб тосхондо 200 үнеэдые үбэлэй сагта машинаар һааха хоёр агрегат тодхогдохо юм. Тэрэшэлэн Ёнхор гэжэ нютагта оршодог гурбадахи комплексно бригадада 100 тугалай байха шэнэ байра түхеэрэгдэхэ, һү зөөхэ, уһа зөөхэ тусхай автомашинануудые худалдажа абаха байнабди.

Коммунистическэ парти, Советскэ правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгодо харюу болгон, манай колхозой таряашад, малшад дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Һаяхан Сэлэнгын һаалишадта КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг барюулгада зорюулагдаһан үргэн суглаан дээрэ манай колхозой түрүү һаалишад Доржима Бизьяева, Надмит Гомбоева, Екатерина Жигжитова болон бусадта үнэтэ шагнал барюулагдаа.

Манай колхозой эбтэй бүлэ ажалшад, малшад Эхэ орон дотороо хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита оруулхын түлөө улам шангаар тэмсэнэ.

А. Дугаров,
Сэлэнгын «Эрдэм» колхозой бухгалтер.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Н. Г. Тютринэй дурадхалаар 8—10 тугалнуудта нэгэ доро һү угжаха түхеэрэлгэ тодхогдоо. Энээнэй ашаар тугалшанай хүдэлмэри нилээд хүнгэржэ, ажалай гаргашашье доошолоо. Зураг дээрэ: тугалшан М. Г. Варфоломеева тугалнуудта һү угжажа байна.
З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Түрэл орон дотороо

ДОЛООН ЖЭЛЭЙ ЭСЭСТЭ 2 МИЛЛИОН ТОННО ЗАГАҺАН БАРИГДАХА

МОСКВА. (ТАСС). Эхэ оронноймнай уһа сөөрэмэй ажахы долоон жэлэй эсэстэ 2 миллион центнер хүрэтэр загаһа бариха юм. Энэмнай 1959—1960 онуудайхида орходоо арба дахин шахуу ехэ болоно. КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет уһа сөөрэмэй ажахые хүгжөөхэ тухай һая гаргаһан тогтоол соогоо зааһан байна.

Россин Федерациин, Узбекистанай, Грузиин уһа сөөрэмэй жэшээтэ ажахынууд гектар бүхэнһөө 20-30 центнер хүрэтэр загаһа барихаар хараална.

МЯНГАН ТОННО АШАА ҮРГЭХЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭ

КРАМАТОРСК. (ТАСС). Машина бүтээлгын Шэнэ Краматорско заводой конструкторнууд мянган тонно ашаа үргэхэ тусхай кран зохёожо эхилээ. Дэлхэй дээрэ эгээ ехэ Красноярска ГЭС-эй агрегадуудые хабсаргахада энэ түхеэрэлгэ хэрэглэгдэхэ байна. Тиигэжэ гидрогенераторай 900 тонно роторые тэрэ үргэжэ, һууридань табиха юм.

ЗАВОДОЙ АЛДАРТА ОЙ ГҮЙСЭБЭ

ЯШКИНО. (Кемеровскэ область). (ТАСС). Цемент гаргадаг «Красный строитель» гэдэг Сибириин заводой баригдаһаар табин жэлэй ой гүйсэбэ. Түрүүлэн багахан завод байһан аад, Совет засагай жэлнүүдтэ оньһожоруулагдаһан ехэ предприяти болгогдоо. Кузбассай, Сибириин промышленностиие хүгжөөлгэдэ энэ завод илангаяа ехэ үүргэ дүүргэһэн түүхэтэй.

Заводой хүдэлмэришэд ажалай ехэ амжалтаар алдарта ойгоо угтаба. Үнгэрһэн таба һарын туршада Сибириин, Алас Дурна зүгэй барилгануудта түсэбһөө гадуур 6 мянган тонно цемент, шиферэй миллион гаран плитанууд эльгээгдээ.

УТАҺА ЭЭРЭГШЭДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА КОНФЕРЕНЦИ

ИВАНОВО. (ТАСС). Ээрэлгын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудта зорюулагдаһан научно-техническэ конференци һая дүүрэбэ.

Ээрэлгын технологиие нарижуулха, үйлэдбэриие оньһожоруулха асуудалаар 12 элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ.

Владимирска, Калининска, Ярославска областьнуудай, Украинын, Грузиин, Латвиин, Эстониин, мүн Москвагай, Ленинградай научно-шэнжэлхы, проектнэ организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд конференцидэ хабаадаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Д. С. Цоктоевые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Колхозой үйлэдбэридэ үни удаан, һайнаар хүдэлһэнэйнь, хурьгадые түлжүүлхэдээ эрхим амжалта туйлаһанайнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, нүхэр Цоктоев Дамдин Самьяевичые — Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадын бригадирые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1962 оной июниин 8.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр С. Е. Мосиенкые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Түмэр замай транспортда үни удаан, һайнаар ажаллаһанайнь түлөө нүхэр Мосиенко Сергей Ефимовичые—Зүүн-Сибириин түмэр замай Галуута Нуурай дистанциин начальнигые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.

1962 оной июниин 8.

Республикын колхоз, совхозуудта кукуруза, хартаабха, овощ тарилгын ябаса тухай

1962 оной июниин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд, үйлэдбэриин управленинүүд	Кукуруза	Хартаабха	Овощ
Баргажанай	83	74	22
Кабанскын	80	96	50
Ахын	—	80	—
Прибайкалиин	110	93	28
Хойто-Байгалай	—	12	18
Түнхэнэй	100	93	38
Кабанскын управлени (бүхыдөө)	**88**	**91**	**41**
Бэшүүрэй	106	88	25
Зэдын	111	62	42
Захааминай	83	82	12
Хяагтын	83	62	29
Хяагтын управлени (бүхыдөө)	**99**	**72**	**28**
Яруунын	35	67	14
Хориин	95	101	25
Хориин управлени (бүхыдөө)	**92**	**80**	**20**
Загарайн	75	98	40
Мухар-Шэбэрэй	103	106	30
Сэлэнгын	109	82	47
Тарбагатайн	72	99,5	23
Улаан-Үдын управлени (бүхыдөө)	**97**	**99,7**	**34**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр И. Б. Дмитриевые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Нүүрһэнэй промышленностьда үни удаан, һайнаар ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, нүхэр Дмитриев Иван Балаевичые—Галуута Нуурай шахтоуправлениин проходчигые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.

1962 оной июниин 8.

Үшөө дахин һануулга хэе

Хэблэлэй шүүмжэлэй һүүлээр, тэндэ хэлэгдэһэн дутагдалнуудые ба алдуунуудые усадхахын тула дары хэмжээнүүд абтаха ёһотой гэжэ манай парти бүхы хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ эрилтэ табидаг. Харин тиихэдэ, Инсэнгын совхозой хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа тэрэнэй директор нүхэр Дымчиков, хэлэгдэгшэ эрилтые мэдэхэгүй байшоо гээшэ гү? Аймагай, республикын газетэнүүдтэ тэрэ совхозой ажал хүдэлмэри тухай гараһан хэдэн шүүмжэлхы статьянуудай һүүлээр ямар хубилалтанууд тэндэ болооб гэжэ хараад үзэе.

Хонидой түл ехэ муугаар абтажа байна гэжэ оло дахин бэшэгдээ һэн. Хараад үзэел даа. 1961 оной зун 4469 хонин үрэжүүлэгдэһэн юм (тэдэнэй 3012-ынь искусственна аргаар). Эхир хурьгадые тоолонсоошьегүй һаа, адагынь юрэдөө 4469 толгой хурьгад абтаха байгаа гэжэ захын лэ хүн мэдэхэ һэн. Социалис уялгын ёһоор 100-һаа 80 хурьга, үгы гэбэл — 3600 толгой түл мүнөө жэл абтаха байгаа. Бухгалтериин саарһануудта үнэншэбэл, мянгаад гаран толгой хонид һубайраа. Мүнөө дээрээ хурьгадай тоо толгойгоор абаһан уялгаяа оройдоол арай шамайхан 50 процент хүрэхэтэй, үгытэйхэн дүүргэбэ. Харууһанай муу, тэжээлэй бага байһан дээрэһээнь, хэдэн хоногоор таһалдуулжа асардагһаа шалтагаалан, хоёр мянгаад шахуу хурьгад хосороо ха юм. Гүрэндэ тушаагдаха хэды центнер мяхан, нооһон хумхиин тооһон боложо хиидээб?

Март һарын эхин багта совхозой тракторнууд ба хүдөө ажахын бусад машинанууд хабарай тарилгын урда тон муугаар заһабарилагдана, орооһон арилгагданагүй шахуу гэһэн рейдовэ бригадын һануулгые дары усадхабал, мүнөөнэй иимэ тулюур байдалда орохошьегүй һэнтэ. Баһал тоо, баримтануудые үндэһэ болгон, нэгэ багахан тоосоо хэе. Совхоз хамта дээрээ 6300 га талмай дээрэ ороoһото таряа, 2950 гектарта силосэ ургамалнуудые тариха түсэбтэй һэн. Теэд энэ түсэб холо дүүргэгдээгүй байна. Ушар шалтагаанинь тодорхойлоод үзэе. Тракторнууд ба бусад техникын ходо «хүлһөө буудаг», ажалай эмхидхэлэй ахираар табигдаһан дээрэһээ, нүхэр В. К. Шлыковэй хүтэлбэриддэг бригадада майн хоёрдохи арбан хоног соо 260 тракторай халаан хүдэлхэ байһан аад, оройдоол 112 халаан хүдэлөө, ондоогоор хэлэбэл, 13 тракторай аяар 7-инь тарилгын ажалда хабаадаагүй үлэшоо. Энэ мэтэ жэшээнүүд олохон aaб даа.

— Одоошье манай совхоз түрүүшынхеэ хүрэнгын ороoһо өөрөө бэлдэбэ,— гэжэ инсэнгынхид хүдөө ажахынгаа мэргэжэлтэдэй, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй ямаршье баримтагүй үгэдэ орожо, дэмыл хүхилдөө һэн ха. Юуб гэхэдэ, юухэн хүүхэн гэжэ тарилгынгаа талмайн хахадые эзэлээд байтартнай 2 мянга гаран центнер ороoһон дуташоо. Ямар юумэн дээрэ үндэһэлжэ тиимэ гоё үгэнүүд хэлэгдэһэн хаб, али тэрэ хорёод шахуу комбайнуудай бункернууд соо үжөөд хэбтэжэ байһан ешмээнэй шэгнүүр хараанда абтаһан юм гү? Таряа тарилгын болзорой унжагайрхын хажуугаар, айхабтар ехэ ороoһоной дуташахадань гэмшэмээршье, гайхамаароршье, харюу нэхэмээршье гэжэ һанагдана.

Һү һаалгаар үнинэйл шангахан хэмжээнүүд абтахаар болоо. Мүнөө жэлдэ 8660 центнер һү гүрэндэ тушааха ёһотойт. Үнгэрэгшэ кварталайнгаа даабари дүүргэжэ шадаагүй һэнта. Хэрбээ 1360 центнер тушааха һаа, оройдоол 637,9 центнер тушаагдаа. Хоёрдохи квартал соо 2500 центнер гэжэ хараалагдаһан байбал, үнгэрэгшэ хоёр һарын туршада 800 шахуу центнер худалдагдаа. Үлэһэн июнь соо түсэбөө дүүргэхын тула үшөө 1700 центнер һүн хэрэгтэй болоно. Теэд түсэбнай түсэб ха юм даа. Совхозой ударидагшад хии һалхиинһаа абаад, тэдэ тоо табижархиһан байхагүй. Ехэ һү гүрэндөө худалдахаяа һанабал, нэгэдэхеэр, үнеэдэй тоо олошоруулха, хоёрдохёор, түрүү зоотехникын арга боломжонуудые хэрэглэн үнеэн бүхэнэй һаалине дээшэлүүлхэ, электрын хүсөөр һаалга нэбтэрүүлхэ, мал ажал дээрэхи элдэб хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха, хүнгэлхэ хэрэгтэй байгаа ха юм.

Үнеэдэй тоо олошоруулха арга байгаа гү? Байха саанаа, үлүү гарамаар. Жэшээнь, Шэн-Далайн гүүртэдэ 200 гаран үнеэд һаалишадгүй дээрэһээ тугалдаа хүхүүлнэ. Баян-Голдо 85 үнеэд түрэнхэй. Энэл даа, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудтнай. Тудхалтаһаа 21 тугал дахуулһан 40 үнеэд юундэ Инсэнгэ тосхон асарагдааб? Тэдэ һаалгана бэшэ, тугалнуудынь хорёо соо хаалгаатай зандаа үнжэнэ.

«Ёлочко» тухай үнинэйл хэлсэдэг гээшэ. Инсэнгэдэ яахадааб даа, ёхэл хүжүүнээр энэ түхеэрэлгэ годхогдоно. Аяар хабарай эхиндэ Шэн-Далайда абаашагдаһан «ёлочкын» бүхы хэрэгсэлнүүд яар ябта түмэр зандаа хэбтэнэ.

Партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын хүдөө ажахыда ходо табижа байдаг халуун анхаралаар бүрил урмашан, оронойманай бүхы колхоз, совхозууд жэл ерэхэ бүри хүсэ абажа, эдеэ хоолой ба бэшэшье зүйлнүүдые элбэгжүүлнэ. Байгша оной июниин 1-дэ танай совхозой харууһан дүнгүүдые нёдондоной тэрэл болзортой жэшээд үзэе: 1961 оной июниин 1-дэ гүрэндөө 1700,5 центнер һү тушааһан байбал, мүнөө—1400 гаран центнер; нёдондо бүхы жэлдэ 657 бодо хони ба хурьгадые алдаһан һаа, байгша оной июниин 1-дэ 2 мянга шахуу гансал хурьгад гарзалагдаа.

Эдэ бүгэдэ дутуу дунданууд тухай Яруунын партиин райкомдо һануулга хэе.

С. Цырендоржиев.

МОСКВА. СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ нээгдэбэ. Зураг дээрэ: Выставкэдэ ерэгшэд «СННК-6» түхэлэй шэнэ сеялкые хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

АХЫН АЙМАГТА

АЛБА ХААГШАДАЙ ТУҺАЛАМЖА

Аймагай албан тушаалтад колхозуудай ажалда ябалсан, ехэ туһа хүргэлсэдэг болоо.

Мүнөө аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо таряанай газар хорёололсожо байна. Орлигой сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Никифоров, аймагай арадай сүүдэй хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Бартаев гэгшэд «Коммунизм» колхозой шэнэ барилга дээрэ хүдэлнэ. Ой модоной ажахынхид «Улаан-Аха» колхоздо туһална.

ҺУРАГШАДАЙ ХҮСЭЛ

Орлигой дунда һургуулиин һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ колхозуудайнгаа хүдэлмэридэ ябажа, аха нүхэдэйнгөө туһаламжаар ажалай онол шадабари олохые эрмэлзэнэ.

Һургуулиин наймадахи классай һурагшад «Улаан Аха» колхоздо хартаабха тарилсаа. Зундаа тэдэнэр үбһэ хуряалгада ябалсаха юм. Арбадахи классай һурагшадһаа бүридэһэн үйлэдбэриин бригада «Коммунизм» колхоздо хүдэлхэеэ гарахань.

ҺАНААМГАЙ ҮБГЭД

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо һуурижаһан пенсионернүүд Б. Е. Жамбалов, Д. Ц. Патархеев, Л-С. Д. Галсанов гэгшэд үбһэ хуряалгые угтуулан, аса, тармуур эртээнһээ бэлдэжэ байна.

МАГТААЛТА ҺААЛИШАН

«Һураһан юумэ һураар татуулхагүй» гэһэндэл, һаалишан Гармаева пенсидэ гарабашье ажалаа орхёогүй, дуратэ гарайнгаа эди харууһаар. Үнгэрэгшэ жэлдэ һү һааха уялгаяа үлүүлэн дүүргээд, КПСС-эй райкомой, аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, үнэтэ бэлэгтэ хүртэһэн байна.

Мүнөө жэл залуу хайнаг үнеэдые даагаад, тугаллуулжа байнхай.

Свердловскдо дүтэхэнэ И. В. Курчатовай нэрэмжэтэ Белоярска атомна электростанци бодхоожо байна. Хабсаргагшад паровой турбинануудые тодхожо эхилээ. Зураг дээрэ: Белоярска атомна электростанци баригшадай шэнэ һуурин.

ТАСС-ай фотохронико.

„Саарһаниинь шье шарлашоо..."

Онохойн совхозой конторо соо орожо үзөө һэн гүт? Ороол һаа, ханын газетэ заатагүй обёорхот. Теэд... тогтожо уншаха дурантнай оройдоошье хүрэхэгүй даа. Нютагай нэгэ залуухан хүбүүнһээ:

—«Коммунизмын түлөө» гэжэ ханынгаа газетэ уншадаг гүт?—гэжэ асуухадам, тэрэмни хэлэхэ харюугаашье оложо ядашаба. Харин хүндэ юун гэжэ партийна, профсоюзай болон комсомолойнгоо комитедүүдэй органиие муушалха гээшэб. Харин нютаг соогоо анда нүхэд уулзабал, нэгэниинь:

— Харыш, хэды саг соо энэ газетэмнай үлгөөтэй байха юм? Хөөрхы, саарһаниинь шье шарлашоо, захаараа шуура һүрэшоо.

— Тэлеэ-тэли, аяар апрелиин тэн багаар гараа һэн ха. Майн һайндэртэ зорюулагдаһан юм байна.

— Тиимэ даа. Газетэмнай гансал һайн үдэрэй урдахана гарадаг заншалтай болошоо даа. Залхуу, архинша хүйхэрнүүд тухай одоо уншаял,— гээд хоёр нүхэд хамсыһаа татасалдан, газетэ уншана. Бидэ баһа дахасалдаад уншабди. Ээ! Эндэмнай ном дээрэһээ буулгажархиһан шүлэг.

— Газаа гарая, конторой хажууда «Крокодил ерээд ошоо» гэжэ шог газетын самбар табяатайгша.

Харин газаа гаран гэһээмнай, маниие мэлигэр хара самбар гомдолтой найгалзан угтаба.

Совхозой парткомой секретарь нүхэр Тулохоновой гэшхэлжэ ябахые харажархёод, угтан гүйлдэжэ ошоод, үрдилдэжэ байжа асуудалнуудые табинабди.

—Газетэдээ нээрэшье анхаралаа һуладуулаабди. Редколлеги гэнэ гүт? Байза, хэд гаргагша бэлэй? Мартаг... байна. Нэгэ үгөөр хэлэх... редколлегимнай тара... даа,—иимэ тобшохон хар... нүхэрнай үгэбэ.

Ханын хэблэл — хүд... партийна ба бусад орга... цинуудай баруун га... хаям. Теэд Онохойн совх... парткомой, комсомолой ор... низацин секретарьнууд, ... бочкомой түрүүлэгшэ ха... гаа газетэдэ ямаршье ... ралаа хандуулхагүйнь ... гайхалтай.

Партиин Устав соо ... хэблэлые хододоо удари... байха ёһотой гэжэ эли то... хэлэгдэнхэй. Онохойн с... зой партийна комитет У... вай энэ эрилтые дүүргэх... гатай.

Т. Заигра...

ТЕЛЕВИДЕНИ ТУХАЙ АСУУДАЛ

Манай газетые уншагша Ж. Балдановай асуудалда харюу болгон, радиоинженер нүхэр Ж. Дашинимаевай телевидени тухай статья байгша оной майн 29-нэй номерто толилогдоо һэн. Энээнэй үргэлжэлэл мүнөөдэр үгтэбэ.

Радиодамжуулга болон телевидени хүн зоной коммунис хүмүүжэлгэдэ тон ехэ туһатай байна. Тиимэһээ коммунизм байгуулгын үе сагта саашадаа хүгжэхэ хараа түсэбүүдынь угаа ехэ юм.

Партиин шэнэ Программа дотор энээн тухай иигэжэ хэлэгдэнхэй: «Оронойманай нютаг бүхэн тогтууритай һайн холбоотой болохо, хоорондоо холбоотой телевизионно станциинуудаар түхээгдэхэ». Энээн дээрэһээ харахада, нютаг бүхэн ойрын жэлнүүдтэ телевизор харадаг болохонь гээшэ. Мүнөө теледамжуулганuудай тарадаг газар нютагуудта 80 гаран миллион хүн зон һууринжанхай. Орон доторнай зуугаад телецентр бии юм.

Хоорондоо холо холо байдаг нютагуудта, манайхи шэнги иимэ заха хизааргүй ехэ орон дотор, телевизионно дамжуулгануудые хайшан гээд һаадгүйгөөр хэдэг болохоб? Энээн тухай хэдэн үгэ хэлэе. Юрэнхыдөө телевизионно дамжуулганууд УКВ гэхэ гү, али эгээл богони долгинууд дээрэ ябуулагдадаг байһаниинь мэдээжэ.

Юундэ гансал УКВ долгин дээрэ теледамжуулга хэгдэнэ гээшэб? Эдэ долгинуудай холо саагуур тарадаггүйнь үнинэй мэдэгдэнхэй юм. Энэ асуудалда иигэжэ харюусадаг. Бидэ үглөө бүри һэрихэдээ тэды метрэй долгинууд дээрэ тиимэ, радиостанцинууд хүдэлхэ гэһэн дикторэй соносхол дууладагбди. Тэрэмнай эгээшье тиимэл бэшэ юм. Яахадааб гэхэдэ, радиостанцинууд ямар нэгэн ганса долгёор тарана бэшэ, харин хоорондоо дүтэрхы зайтай хэдэн дабхар долгинуудые тараадаг байна. Үгышье һаа, радиостанциин тараадаг долгинуудай спектр гэжэ бии байха. Тиигээд ямар нэгэ станциин долгин хүршэ станцинуудайнгаа дамжуулдаг долгинтой дабхасаха ёһогүй. Бэе бэедээ һаад хэхэ ха юм. Элдэб станцинуудай тараажа байдаг долгинуудай спектрнүүд ондо ондоо байдаг. Жэшээлхэдэ, радиодамжуулга хэжэ байдаг станци 10 килогерц үргэн спектртэй, тиихэдэ телецентр —6500 килогерц үргэн спектртэй юм. Иимэ үргэн спектртэй дохёонуудые дамжуулхын тула радиодолгинуудые бүри түргэнөөр сасан тарааха хэрэгтэй.

Тиимэһээ гансахан лэ УКВ долгин дээрэ теледамжуулга хэхэ ушартай бологдоно. Тобшоор хэлэхэдэ, ганса телецентрэй дохёонууд ута, дунда, богони долгинууд дээгүүр дамжуулга хэжэ байһан станцинуудта бултандань һаалта хэхэ болоно. Зай, тиигээд УКВ долгин дээрэ хараан соо байһан лэ газарта дамжуулга хэжэ шадагдаха. Энэнь 50—60 километр тухай юм.

Теэд холо газарта дамжуулга хэжэ болохогүй гээшэ гү? Бидэнэртэ, түбэй городуудһаа холуурхи зондо, түбэй дамжуулга хараха арга байха гээшэ гү? Тиимэ арга олдохол байха.

Хүнэй ухаан бодолой гүйсые тогтоохо, торгоохо хүсэн гэжэ байдаггүй ха юм. Хэдышье бэрхэшээлнүүдэй ушардаг һаань, телевидениин саашадаа хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһаниинь элитэ.

Телевидениин урда ямар үндэһэн шухала асуудал мүнөө үедэ табигдаад байна гээшэб? Энэнь хадаа холын дамжуулга болоно. Холын дамжуулалга хэгдэдэг һаань, замбуулин дайдаар аяншалаад ерэһэн суута космонавтнуудаа бүхы оронойманай хүн зон тэрэ үдэртэнь, тэрэ сагтань хаража, мэндэшэлжэ байха болоно ха юм. Саашадаа телевизионно холын дамжуулганuудые хэдэ хэдэн аргаар хэдэг болохо байхабди. Энэ зорилго шиидхэлсэхэ хэрэгтэ манай Буряадай эрдэм шэнжэлгын комплексно институдай радиофизикын лабораториин зарим тэды хубитаяа оруулалсажа байнхай. Түрэл Буряад оронойнгоо газар дайдын хада уулануудтай байһыень булта мэдэнэбди. Зүүлжэ баруулжаашье, урагша хойшоошье үндэр үндэр залгаа олон хада уланууд, ута ута шэлэ хүбшэнүүд тобойлдожо һуудаг.

Зай, теэд телевиденеэр дамжуулга хэгдэдэг УКВ долгинууд хараани газартал гол түлэбтөө тарадаг гэжэ тусгаар хэлэгдээ һэн. Тиимэшье һаа, газар бүхэндэ ходоодоо тиимэ бэшэ, баһа ондоотой, онсо шэнжэнүүдтэй байдаг байна. Электро-суранзата долгинуудай, илангаяа тон богони долгинуудай таралгада хада уланууд, һарьдаг хүбшэнүүд ехээр нүлөөлдэг байха юм.

Хада уланууд УКВ долгинуудые ходо халхалан һүүдэрлээд байха бэшэ, харин заримдаа эдэ долгинуудыешье саашань сасан тараажа, телесигналнуудай үгы байха гэгдэһэн газар нютагуудта бии болгоод байдаг ушарнууд мэдээжэ. Энээниие шадамараар хэрэглээ һаа, телецентрнүүдэй дамжуулха хүсые ехэ гэхэ гү, харагдасые холо болгоохо байна. Жэшээлхэдэ, манай Улаан-Үдын телецентрэй дамжуулгануудай гараха замдахи хада уулануудай УКВ долгинуудые ходо халхалан һүүдэрлэдэг хадань, тэрэнэй харагдаса тон бага болоно. Улаан-Үдэ городһоо доошоо Ивалга руу, зүүлжээ—Үдэеэ үгсөөд эды шэнээн хараанай газартал харагдадаг. Тиигэбэшье телевизионно дохёо сигналнууд Онохой, Хүрьбэ, Үнэгэтэй, Ивалга, Улаан-Оронго, Загарай, Татаурово, Дунда-Бүхэн гэхэ мэтэ тосхонуудта һаадгүй хүрэдэг.

Заримдаа хоёр гурбан дабхар хүбшэнүүдэй дамжуулга хэжэ, дамжуулга барижа байһан пунктнуудай хоорондо халха болоошье һаань, яһала хүсэтэй телевизионно дохёо сигналнууд тэрээгүүр тарадаг байха. Мүнөө баригдахаяа байһан республика соохи эгээн түрүүшын телевизионно ретранслятор тухай хэдэн үгэ хэлэе.

Кабанскын районе дохи Фофаново гэдэг хада Улаан-Үдымнай телецентр Кабанск хоёрой хоорондохиие хоёр дабхар шэлэ гүбөөнүүдээр халхалдаг. Тиигэбэшье манай лабораториин хүдэлмэрилэгшэд «Телецентр—Фофаново» гэһэн трассада «дурлаад», ошожо хэмжэн гэхэдэнь, тон һайн дохёо сигнал ерэжэ байгаа.

Тэрэ хадын оройдо ретрансляторай баригдахада, бүхы Кабанскын район, Байкало-Кудара болон Прибайкали хүрэтэр Улаан-Үдымнай теледамжуулганууд хүрэхэ жэшээтэй болоно. Хада уланууд, сагай уларил гэхэ мэтын ушарнууд УКВ долгинуудай таралгада хайшаа нүлөөтэйб гэһэн асуудал манай лабораториин шэнжэлгэнүүдэй нэгэ хубинь болоно. Иигэжэ теледамжуулгануудые 50—60-һаань, 100—150 километр хүрэтэр ута болгожо болохо байна.

Холо газарта дамжуулхын тула радиорелейнэ лининүүд мүнөө үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоjо байгаа юм. Радиорелейнэ лининүүд гээшэмнай юуб гэхэдэ, телецентрэй дамжуулгануудые барижа абаад, сааша саашань дамжуулжа байха станцинууд болоно. Зарим тээгээ канат татажа, холо газарта дамжуулга хэгдэдэг болонхой.

Тиигэбэшье эдэ бүгэдэмнай инженернүүд, эрдэмтэдэйл туйлаад байһан мүнөөдэрэй амжалтанууд гээшэ. Иимэ үргэн ехэ манай орон дотор олон түмэн ретрансляционно станцинууд, хэдэ мянган километртэ татагдаһан ута шэжэмүүд хэды шэнээн гарзатай болохо гээшэб. Арад зоной ажалаараа суглууһан эдэ зөөриие хараа түсэбгүйгөөр гаргажархихада, баһал гэмшэлтэй, харамтай ха юм.

Ондоо арга байгаагүй ха гү? Байхал ёһотой даа.

Мүнөөмнай замбуулин дандые шэнжэлэн эзэлжэ байһан эрдэм соёл, оньһото арга, бодолнуудай туйлай түргэнөөр хүгжэжэ байһан үе саг ха юм. Манай «Восток-1», «Восток-2» гэжэ замбуулинай онгосонууд дэлхэйе часһаа үлүүхэн саг соо тойроһон байгаа. Теэд ниидэлгэнүүдэйнь үндэр хоёр зуугаад километр һэмнай. Зай, тиигээд 35 километр үндэргэ хэмэл одые табижархёо һаа, тэрэмнай дэлхэйгээ сүүдхэ соо нэгэ дахин тойрохо байна. Тиимэ хэмэл одые ретранслятор болгон, дэлхэйһээ теледохёонуудые тиишэнь эльгээжэ, тэрээгээрээ сасан тараалгаа һаамнай, нэгэ тиимэ хэмэл одон дэлхэйн хахад шахууе хангаха шадалтай байха.

Телевизионно дамжуулганuудые барьяад, гэдэргэнь дэлхэй руу сасажа байха иимэ гурбан хэмэл ододые табибал, бүхы дэлхэйе тогтууритай һайн теледамжуулгануудаар холбохо байна. Мүнөө эрдэм, техникын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан сагта, энэ аргын хэрэглэгдэжэ захалхаль холо бэшэ болоо гэжэ хэлэмээр. Энэмнай хооһон һанамжа бэшэ. Иимэ шухала асуудалнуудые шиидхэхын тула эрдэмтэд-инженернүүд олоороо ажаллажа байнхай.

Алтан дэлхэйн арад зон аха дүүнэр, үнэр баян болоjо, орон нютагуудайнгаа амжалта, туйлалтануудые хаража, дуулажа байха сагынь холо бэшэ гэжэ һанагдана.

Ж. ДАШИНИМАЕВ.

Шахтёрнууд... һургуули

Гусиноозёрск хотын ... промышленна училищин... шын һургуули үнгэрэгш... эмхидхэгдээ һэн. Түр... шахтада ажаллаха слесар... анда бэлэдхэгдэжэ эхилһэ... Училищида ороһон хүд... шад, шахтёрнууд теори... бэлэдхэл абахаһаа гадна... дадал шадабаряа үйлэ... мастерскойнуудта үнгэрг... хэшээлнүүдэй үедэ бодото... дээрэ бэелүүлдэг заншалт...

Энэ жэлдэ тус учил... багшанар шахта дотор а... дадаг орёо оньһон шэнэ ... машинануудые жолоодохо ... баритай хүнүүдые һурга... шухала зорилго урдаа та... Училищиин үдэшын һурга... орожо, эрдэм мэргэжэлээ ... луулхэ гэжэ мэдүүлгэ б... дай дунда шахтёрнууд бол... сад мэргэжэлтэй ху... ришэд олон. Тэндэ дурб... но мастер, участогай нач... һуралсана. 2—5-дахи ... нэгэдэхи участогай начальн... хэр Кормиличев өөр... һайнаар һурахаһаа гадна ... шье хэшээл гээдэггүй, ... лэн даажа байһан участ... хэдэн арбаад хүдэлмэр... үдэшын һуралсалда хаба...

—Электротехникэ бол... оньһото шэнэ тухэлэй ... нуудые бүүр-түүр м... ябагша һэм. Харин му... лищида шэнэ техника б... далжа, ойлгожо абаһан... шо ажаллахадашье ... юумэн урагшатай бүтэ... —гэжэ нүхэр Кормиличев ... горхон хөөрэнэ.

Тус һургуулида һур... олон нухэд, олоһон эрд... жэлээрээ сэдьхэлээ хан...

Гэхэтэй хамта, журам... гурим эбдэгшэ хүнүүд ... һаа гаража ошоо. Габ... шын отделенида ороһо... дэй олонхинь оролдосо... һуралсажа эрдэм м... дээшэлүүлнэ. Шахтёрну... Тимошенко, Кандалов, ... рев, 2—5-дахи шахт... мастернууд Дубинин, ... гэгшэд эрхим гэһэн саг... дые абана.

Үдэшын һургуулида ... шорүүлха гэжэ коммун... партиин табиһан зорил... хүдэлмэришэдэй эрдэм ... лээ дээшэлүүлхэ ба али... лаараа хүмүүжэхэ хар... тар ехэ арга боломж... Техническэ талаараа б... лэдхэлтэй, эрдэм м... дээшэлүүлхэ ба алин... бэлэдхэлтэй, эрдэм ... түгэс хүдэлмэришэд ... дээрэ үндэр бүт... ажаллаха болоно.

Р. Балданов, ...

МЭРГЭЖЭЛТЭД ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ БАЙХА ЗЭРГЭТЭЙ

Дээдэ һургуули дүүргэһэн мэргэжэлтэдые хүдөө нютагуудай залуушуул өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэдөөр һунгадаг, тэдэнһээ һайн жэшээ абахые оролдодог бшуу. Сэхыень хэлэхэдэ, ехэнхи мэргэжэлтэд ёһоор хүмүүжүүлэгшэд, залуушуулай хүтэлбэрилэгшэд, пропагандист болон агитаторнууд болохо хабатай байһанаа харуулна. Манай һанахада, мэргэжэлтэнэй эгээл түрүүшынь уялга—хүдөө нютагта партиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулха угаа ехэ, эсэшэ сусашагүй пропагандист байха болоно. Жэшээлхэдэ, математика заадаг багша гансал хэшээл үнгэрэгһөөр һанагаа амархагүй, арад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй. Бүхы мэргэжэлтэд иимэ байха ушартай.

Теэд заримдаа манай залуу мэргэжэлтэдэй дунда өөдэгүй хүнүүдэй ушардагынь халаглахаар юм. Тэдэнэр гансал өөрынгөө ажалханиие хараад лэ һуудаг. Харин колхоздо, коллективтэ юун болонооб, тэндэхи ажалшад яажа ажалланаб гэхэ мэтэ асуудалнууд тэрэниие һонирхуулнагүй гээшэ гү? Колхоздо комсомол багша, медицинын хүдэлмэрилэгшэ гү, али хүдөө ажахын мэргэжэлтэн ажаллажа байгаад, тэндэхи залуушуултай холбоогүй, уран һайханай бүлгэмдэшье хабаадахагүй һуужа байдаг. Тэрээнһээ гадна, үшөө журам эбдэхэ ушарнууд тохёолдоно. Жэшээлхэдэ, манай аймагта медицинскэ училищи дүүргэһэн залуу басаган Т. ошоо һэн. Ерэһээр һара болоогүй байтараа бэеэ харуулаа бэлэй. Гэр бүлэтэй хүнтэй холбоорилдожо, бүлэ эбдэһэн байха юм. «Хоёр уулзалгамни хадамда гараха харгы олгоол даа» гэхэ мэтээр һэнгэргүйгөөр хөөрэдэг.

Иимэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, зарим дээдэ, дунда һургуулинуудта хүмүүжүүлгын хэрэг һулаар табигданхай ха. Эгээл түрүүн ВЛКСМ-эй комитедүүдэй ажал һулашаhхан. Хэлэгдэһэн ушарта медицинскэ училищиин ВЛКСМ-эй комитедэй зүгһөө студентнэрэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулдагынь элирнэ ха юм. Үшөө нэгэ юумэн тухай хэлэхээр. ВЛКСМ-эй комитедүүд өөһэдынгөө шабинарай ажаллахаа ошоһон газарнуудта ходо бэшэжэ, тэдэнэй ажал хүдэлмэри тухайнь һонирхожо байдаг һаань, һайн байхал һэн ха.

Илангаяа багшанарай институдай, училищиин комсомолой организацинууд өөһэдынгөө гэшүүдтэ шанга эрилтэ хэхэ зэргэтэй. Сэхыень хэлэхэдэ, зарим студентнэр 5 жэлэй туршада комсомолой ямаршье ажалда хабаадалсангүй, гансал түлбэри түлэһэн нэрэ зүүгээд, суглаандашье хүсэд һуулаггүй ха юм даа. Теэд иимэ студент юу хэжэ шадахаб? Иимэ байхагүйнь тула ямаршье институдай, дунда һургуулиин комсомолой организацинууд бүхы гэшүүдээ нийтын ажалда хабаадуулха зэргэтэй.

Совет һургуули дүүргээшэд мэргэжэлтэн байхаһаа гадна, мүн хүмүүжүүлэгшэд байха зэргэтэй ха юм.

В. ГАЛСАНОВ,
ВЛКСМ-эй Ахын РК-гай секретарь.

39-дэхи жэлээ гарана

ҮНЭН

ай АССР-эй Верховно Соведэй орган

етверг | Сэн 2 мүнгэн

нерэй лагерай
вон эхилбэ

АМАРАГТЫ ҺАЙНААР, ДИР ОЮУН БЭЛИГТЭН!

АХАШЬЕГҮЙ ИИГЭЭД -хаа хаанагүй—һуралса- жэлэй һүүлшын хонхо ирхэнь. Согтой солбон, іс дорюун залуушуул нэтэрүү һуралсалайнгаа эр элдэб һонирхолтой наада, аяншалга эмхид- Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, сү- сагаа ухаан сэдьхэлдэ хадуугдамаар юу хэжэ, һайн һайхан, аша ту- үйлэ хэрэг бүтээжэ үн- хэ тушаа тэдэнэр бодом- о.

ртай нюдөөр хайшаашье —гоё даа! Хээрэ талын олон сэсэгүүд таран жэ, ерээдүйдэ найрлан ха, һаруул һайхан ху- ятай совет багашуулаа ногоон хүдөө таламнай лан, даллан, дуудажа л.

дорхойлон хэлэбэл, пио- лагерь, барагда- «эрдэни дарасатай» алиин баялиг болон эл- хэлэй үйлэдбэриин бри- уд тэдэниие хүлеэ- байнал! Иимэ һайхан, та үе сагта ажаһууха, лаха, амарха гээшэ юу- сэнтэй зол хуби гээшэб! най түрэл парти, прави- тво ерээдүйн алдарта зо- байгуулагшадайнгаа энхээр хүмүүжэн болбо- хэрэг онсо анхардаг бшуу. Энэншье ойлго- Юуб гэхэдэ, совет бай- лтымнай хамаг уг зорил- іо заншалын иимэл хү- бодолоор нэбтэрэнхэй ха. ммунизмын «үрэжэлтэ үдэй» ашагтай туһатай- амархын тулада арадай рэлэй орган, комсомол, ниитын организацинууд талаар юу хэжэ байна эб?

род шадарай үзэсхэлэн уга газарта хамта 28 ерэй лагерь эмхидхэг- тэрээндэнь дүн хамта мянган ажалшадай үри эд амарха байна. Иимэ нуудые бэлэдхэхэ, тү- хэ хэрэг мүнөө гол түлэб хэгдөө. Гэбэшье хэ- тээхэ юумэн үшөөл бии. зарим организацинууд хэрэгтэ шухала анха- табижа, яһала „һай- тай юумэ үүсхэн хэжэ, жэ байнхай. Гүрэн тү- дха шанартай энэ хэрэг- тээнһээ мүнгэ зөөри һо- лгые арадай гэгээ- болон бусад ниитын ор- зацинууд бодомжолхо тай. Барилгын мате- нуудай промышленнос- хүдэлмэрилэгшэдэй союзай обком болон рай- сож энэ хэрэгтэ һайн бэ- элтэй. Тэндэхи пионерэй ьнуудта амарһан үри хизаар ороноо шэн- аяншалга, һонирхол- уулзалга, пионерэй түү- үн бэшэшье мартагда- домогто сагай дурас- тэмдэгүүдые мартаха Харин тиихэдэ худалдаа аанай хүдэлмэрилэгшэ- профсоюзай обком энэ хэ- анхардаггүй, нэгэ үгөөр эл, жэлһээ жэлдэ муу хэлтэй дээрэһээ, тэдэнэй тай хойно шэрэгдэжэ яба- нь халагламаар. Урда- элнүүдэйнгээ алдуу эн- э тэдэнэр хэзээ үнэн зүб лол хэжэ, бодото һур- абаха юм?!

Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком баһал иимэ байдалтай. Эдэ бүгэдэдэ эсэс табимаар болоо. Эдэнэй хүдэлмэридэхи гол дутагдал юуб гэхэдэ, пионерэй лагерьнуудые саг соонь хүсэд хүрэхэ мүнгэ зөөрөөр хангажа хүшэ хүрэнэгүй бшуу. Тэрэшэлэн шадамар бэрхэ, абьяас бэлигтэй пионерэй вожатануудые шэлэн олохо хэрэг баһал хангалтагүй. Үхибүүдэй сүлөөтэй сагаа хүхюун сэнгэлигээр, бардам омогтойгоор үнгэргэхэ ябадалай энээнһээ нилээд дулдыдаха байһаниинь хэндэ мэдээжэ бэшэб?

Гэхэтэй хамта, һүүлэй жэлнүүдтэ пионерэй лагерьнуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хараа байса һайжараа, ажал ябуулгань удха түгэлдэр болоо. Манай общество дотор абьяаста ажалай удха шанар нилээд ехээр хүгжөөд, тиимэһээ ургажа ябаа залуу үетэниие Эхэ орондоо инаг дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, байгаалиингаа барагдашагүй баялигтай танилсуулха гээшэ хэды хүндэтэй, арюун нангин уялга гээшэб! Энээн тушаа партиин Программа дотор шухалашалан заагданхай. Үри хүүгэдээ амаралтын газарнуудта эльгээхэдээ, тэдэнэйнгээ ямараар амарха, сүлөөтэй сагаа спорт мэтын һонирхолтой юумэнүүдые хэжэ байхыень хараада абалсаха зэргэтэй. Энэл зорилгоор лагерь бүхэндэ хүдөө ажахын туршалгын участок, метеорологическа станци болон бусад кружковой хүдэлмэри дүтэ шадарай колхоз, совхозуудта эмхидхэбэл һайн һэн. Абьяаста ажалай охин соо һүбэлгэн дорюун, уран һонор ухаатай үхибүүд багаһаа хойшо ажалда дуратайгаар хүмүүжэн болбосорхо бшуу. Иимэрхүү хэлсээ хэхэдээ тэдэнэй бүтээхэ, хэхэ ажал хэрэг уридшалан бодомжологдохо болоно. Имагтал тэдэнэй элүүр энхээр хүмүүжэхынь зорилгоор өөһэд дундань элдэб түхэлэй мүрысөө эмхидхэхэ тухай бодомжолхо шухала. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудай тон ехэ удха шанартай байһыень республиканска болон городской соведүүдэй спортивна обществонууд үшөө хүсэд анхарнагүй гээшэ ха. Саашадаа иимэ байдал тэсэхын аргагүй.

Хүдөөдэхи лагерьнуудые абажа хараха болоо һаа, Түнхэнэй, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай лагерьнууд һайн бэлэдхэлтэй байдаг. Теэд юрэнхы дээрэнь хараад үзэхэдэ, энэ хэрэг мүнөөнэй эрилтэдэ үшөөл харюусажа шадахагүй байна. Бэшүүрынхидэй үүсхэлые һайшаан дэмжэмээр байгаа. Тэндэхи лагерай үхибүүд нёдондо 200 центнер саахарай свёкло хуряажа тушааһан байха юм. Тэдэнэй жэшээгээр Кабанскын һургуулиин үхибүүд өөһэдынгөө хүсөөр 30 мянган нугаһа тэжээжэ, мүн лэ тушаагаа. Тиихэдэ Захааминай аймагай Михайловска һургуулиин үхибүүд ямар һонинтой гээшэб? Тэдэнэр шэрүүн уларилтай захын холо Захаамин нютагта кукурузын баян ургаса ургуулжа болохо байһые балшыса баримталаа. Гэтэр һуралсалай үйлэдбэриин бригадануудта горьтойхон дутагдалнуудай бии байһыень тэмдэглэнгүй үнгэрэлтэй бэшэ. Иимэ бригадануудые саашадань улам хүгжөөхэ, эмхи гуримыень бүри һайжаруулха эрилтэ табигдана бшуу. Тэдээндэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһээ гадна, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлжэ байха ёһотой. Тиигэбэл үйлэдбэриин бригаданууд һанаһандаа хүрэжэ, һарбайһанаа абажа шадахал!

Энэ талаар үшөө юу хэлэлтэйб гэхэдэ, республикымнай замай залууршад болон түрүүшүүл украинынхидэй жэшээгээр үйлэдбэриин бригадануудые харгалзадаа абаад, тэндэнь түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ һургуули байгуулаа һаань, ехэл һайн байгаа. Город газарта болон бэшэшье хүдэлмэришэдэй тосхонуудта лагерьта хабаадуулагдаагүй нэгэшье үхибүүд үлэхэ ёһогүй.

...Хүлгэн сөхилжо байгаа эдир оюутанай улаан зүрхыень элдин һайхан зунай саг даллан уряалжа байна. Хаа хаанагүй һүүлшын хонхын жэнгирхэлээр лэ хабарай эбхэрмэ үер мэтэ олон мянган үри хүүгэднай дүрбэн зүг. найман хизаар тээшэ—улаан тугта пионерэй лагерьнуудта амархаяа ошохонь. Коммунизмын үрэжэлтэ арюухан сэсэг мэтээр халуун анхаралаар үхибүүдээ хүреэлээ.

А. Цыремпилон,
пионерэй эмхиин республиканска соведэй түрүүлэгшэ, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдөө ажахын институтадай багша нүхэр Н. Г. Данчинова багашуулда хари хэлэ заажа байна.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ИИГЭЖЭЛ ЕХЭ ҺҮ ҺААНА

Зунай саг ерэжэ, тала дайда, илангаяа бэлшээриин газар зүлгэ хүхэ ногоогоор хушагдаба. Жаргалантын колхозой адуу мал һайн ногоотой бэлшээридэ ябана.

— Үнеэднай һаянай ехэл һүтэй болоо. Ногоондоо садабал гээшэ ха. Минии зарим үнеэдһээ үдэртэ арбаад литр һүн гарана,— гээд, һаалишан Санжид Дамбарова хөөрэнэ.

Энэ һаалишанай даадаг үнеэд жэлэй ямаршье сагта хододоо һүтэй байдаг. Энээн тушаа Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой, илангаяа гурбадахи комплексно бригадын һаалишад бултадаа мэдэхэ. Мүнөө Санжид 16 үнеэ һаана. Тэдэнһээнь сүүдхэдээ 140—150 литр һүн гарана. Зарим үнеэдһээнь, илангаяа «Сэлэнгэ», «Река» гэхэ мэтэһээнь 12-13 литр һаагдана.

Нүхэр Дамбарова июнь, июль, август, сентябрь һарануудта үнеэн бүриһөө үдэртэ 10—12 литрһээ бага бэшээр һү һааха уялга абаһан байха юм. Тэрэ уялгаяа дүүргэхын тула Санжид бии шадалаараа ажаллана. Санжидай ажалладаг һүнэйн гүүртэ үнеэдээ сүүдхэдээ гурба һаадаг болоо. Гадна үнеэдээ үдэрынь, үдэшэниинь хээрэ, бэлшээри дээрэнь һаана. Энэ гүүртэ дээрэ хоёр малшад — Замбулаев Балдан, Бадмаев Цыренжап гэгшэд үнеэдые үдэр һүнигүй бэлшээнэ. Мал һүниндөө бэлшээхэдэ ехэ һайн байна. Һүни батаганаашье байхагүй, һайса эдеэлдэг бшуу,—гэжэ Балдан Замбулаев хэлэнэ.

Энэ гүүртэ дээрэ һаалишан бүхэн хоёр һуулга соо үнеэ һаадаг болоо. Эгээл түрүүлэн Санжид Дамбарова энэ арга хэрэглэжэ эхилээ. Түрүүшынь һү нэгэ һуулга соо һаажа, тугалнуудта уулгана. Һүүлшынь —эгээл тоһолиг һүн нүгөө һуулга соо һаагдажа, гүрэндэ тушаагдана. Мүнөө Санжидайнгаа жэшээгээр гүүртын олонхи һаалишад хоёр һуулга соо һаадаг болонхой. Энэнэй ашаар тус гүүртын үнеэдэй һүнэйнь тоһолиг нилээд дээшэлээ.

Санжид Дамбарова—коммунис партиин гэшүүн. Тиимэ дээрэһээ энэ һаалишан хамта хүдэлдэг партийна бэшэ нүхэдтөө ажалай һайн жэшээ харуулха гэжэ хододоо оролдодог, мал адуулха, үнеэ һааха талаар мэдээ ойлгоогүй юумэеэ мэдэжэ абаһайб гэжэ тэмсэдэг, агитаторай гү, али элидхэлшэ, лекторэй ерэжэ хөөрэлдөө, лекци уншахада Санжид хододоо байлсадаг. Санжидай гэртэ ороходо таг дээрэнь хүдөө ажахын асуудалнуудаар бэшэгдэһэн брошюранууд, номуудые хаража болохо. «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» гэхэ мэтын газедүүдшье байдаг.

Мүнөө үеын малшан урданай малшан бэшэ ха юм. Санжид Дамбарова шэнги ажаллахадаашье бэрхэ, культурнашье талаараа ургажа байдаг хүнүүд хаа хаанагүй олошоржо байна.

Б. Ширеторов.

Соведэй Президиумэй Указ

да Буряадай АССР-эй ын Габьяата ажал нэрэ зэргэ олгохо тухай

вольфрам абадаг Зэдын уурхайе түрүүлэн нэгшэдэ, Буряадай АССР-эй эрдэм ухаанай, техникын Габьяата ажал ябуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

шан.

Соведэй Президиумэй Указ

та Буряадай АССР-эй багша гэһэн хүндэтэ олгохо тухай

иин багшада, Буряадай АССР-эй һургуулиин Габьяата багша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

шан.

ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Лаосой Коалиционно правительствын премьер-министр Суванна Фумада телеграмма эльгээбэ

МОСКВА, июниин 12. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Лаосой Коалиционно правительствын премьер-министр хаан изагуурта Суванна Фумада телеграмма эльгээгээ. Лаосой политическэ гурбан хүсэнүүдэй хоорондохи хэлсээнүүдэй амжалтатайгаар дүүрэһэниие, Национальна нэгдэлэй Коалиционно правительствын бии болгогдоһониие һайшаажа байһанаа Н. С. Хрущев телеграмма соогоо мэдүүлбэ.

Иимэ правительство бии болголго Лаосой асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхэ, Лаосой бзеэ абанги, бзеэ даанхай байдалые хангаха, бусад шухала национальна асуудалые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ ехэ алхам болохо гээд телеграмма соонь хэлэгдэнэ.

Хоёр ороной арадуудай, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгэй аша туһада саашадаа Советскэ Союз Лаос хоёрой хоорондо тогтоогдоһон хани ёһоной харилсаа холбооной хүгжөөгдэхэ байһандань найдаһанаа Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

***

Лаосто Коалиционно правительствын бии болоһон тухай телеграммануудые США-гай президент Джон Ф. Кеннедидэ, Великобританиин премьер-министр Гарольд Макмилланда нүхэр Н. С. Хрущев эльгээһэн байна. Хаан изагуурта Суванна Фума толгойлогшотой Национальна нэгэдэлэй Коалиционно правительство бии болгоһон ушар Лаосой арадай ажабайдалда, Азиин Зүүн Урда зүгтэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала удхатай байжа болохо гээд Н. С. Хрущев энэ телеграмма соогоо тэмдэглэбэ.

Коалиционно правительствын бии болгогдоходо Женевын зүблөөндэ хэгдэһэн хүдэлмэриие тон һаядаа эсэслэн дүүргэхэ арга боломжо олгогдоно. Тиигэжэ Лаосой бзеэ абанги, бзеэ даанхай замаар хүгжэхэ һайн үндэһэ һуури боложо үгэхэ гээд Н. С. Хрущев бэшэбэ.

Хельсинкидэ болохо залуушуулай, һурагшадай бүхэдэлхэйн VIII фестивальда манай Эхэ ороной 700 хүбүүд, басагад хабаадалсахань

Эб найрамдал, хани барисаа тогтоохо зорилготой залуушуулай, һурагшадай бүхэдэлхэйн VIII фестивальда манай Эхэ ороной 700 хүбүүд, басагад хабаадалсаха юм. Энэ фестиваль Финляндиин ниислэл Хельсинки городто июлиин хуушаар, августын эхеэр болохо байна.

Бүхы дэлхэйн залуушуул энэ фестивальда эдэбхитэйгээр бэлдэнэ. Мүн манайшье Эхэ орондо ехэ бэлэдхэл хэгдэжэ байнхай. Советскэ делегациие ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь С. П. Павлов толгойлхо юм.

Комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, промышленностиин хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, хүдөө ажахын залуу түрүүшүүл, мэргэжэлтэд, һурагшад, интеллигенциин түлөөлэгшэд Хельсинки ошохо. Мүн автономито республиканууд хэды хүнүүдые фестивальда эльгээхэ. Манай ороной 21 үндэһэ яһатанай залуу түлөөлэгшэд совет арадай аха дүү ёһоной бата бэхи хани барисаае тодорхойлон харуулха.

„Сокольники" гэдэг Москвагай парк соо нээгдэһэн Италиин выставкэ дүүрэбэ

МОСКВА, июниин 12. (ТАСС). «Сокольники» гэдэг культурын, амаралтын Москвагай парк соо Италиин фирмэнүүдэй түхеэрэлгэнүүдэй, промышленна продукциин выставкэ хоёр недели тухай үргэлжэлбэ. Энэ выставкые 300 мянган хүн хараһан байна.

Республикын колхоз, совхозуудта тарянай комбайнуудай заһабарилга тухай

1962 оной июниин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд, үйлэдбэриин управленинүүд	комбайнуудай заһабарилагдаһаниинь
Баргажанай	13
Кабанскын	38
Прибайкалиин	8
Түнхэнэй	4
Кабанскын управлени (бүхыдөө)	**18**
Бэшүүрэй	9
Зэдын	5
Захааминай	8
Хяагтын	9
Хяагтын управлени (бүхыдөө)	**7**
Яруунын	10
Хориин	7
Хориин управлени (бүхыдөө)	**9**
Загарайн	22
Мухар-Шэбэрэй	15
Сэлэнгын	13
Тарбагатайн	5
Улаан-Үдын управлени (бүхыдөө)	**13**
Республикын туршалгын станци	3

ШЭНЭ АРГА НЭБТЭРҮҮЛҺЭН

уу малай зүр- балсан мяха- радаг үбшэн жэлэй урда рунын аймагай «Друж- Колхозой отарануудаар жэ эхилээ һэн. Тэрэ хойшо жэлһээ жэлдэ ой тугал, хурьгадынь үбшэндэ нэрбэгдэжэ, о гарзалдаг болоһон

лэй жэлнүүдтэ энэ үб- үришье дэлгэрээ. 1960 онишон Ишеевагай ота- абтаһан 380 хурьгадай Батуевай отарын— 301-нь, Цыденовэй —374-нэй 254-нь үхэ- айна. Энэнь гүрэндэ мя- далдаха түсэбөө дүүргэ- ехэ һаад ушаруулаа. ондо эдэ отарануудай дынь энэ үбшэнһөө бо- хээр гарзалаад, 100 эхэ бүриһөө 8—23 хурьгад лэгдээ һэн.

убликымнай ветери- хүдэлмэрилэгшэд, эр- залуу малые энэ үб- сарахын, эдэгээхын нэ үедэ олон янзын эм , теэд һайн үрэ дүн үгөөгүй байһаниинь .

н нёдондоной декабрь энэ колхозой эхэ хо- түрэжэ эхилхэһээ 0 хоног урда тээ тэжээл соонь селенит натри хэжэ эдюулээбди. Тиигээд хонидой түрэхынь урдахана хоёрдохео эдюулэгдээ һэн.

Иигэжэ хамта дээрээ хонин бүхэндэ 5 миллиграмм селенит натри үгтэһэн байгаа.

Саашадаа хонидой түрэжэ эхилхэдэ, хурьган бүхэндэ селенит натри уһан соонь хэжэ худхаад, 3—5 дахин 20—30 хоноод лэ уулгаа.

Энэ эмнэлгэ тон һайн үрэтэй байба. Жэшээлхэдэ:

МАГТААЛТА МАЛШАД

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө, мал ажалай продуктнуудые элбэг болгохын хойноһоо Хэжэнгын совхозой олонхи малшад оролдосотой шангаар ажаллажа байнхай. Тиимэ ажалша хүнүүдэй тоодо хоёрдохи фермын бэлшээн таргалуулагдажа байһан гүүртын мал адуулагша Чимит-Доржо Дугаров, тэрэнэй эхэнэр Хандажап Дамдинова гэгшэд ороно. Тэдэнэр Хара уһан гэжэ газарта эрэ буруунуудые һайнаар үбэлжүүлжэ гараа. 182 буруу, хашарагуудайнгаа 47-ень гүрэндэ тобир тарганаар тушаагаа.

Эдэнэр малаа һайнаар адуулхынгаа хажуугаар ажахын тоосоондо ороһон бригадынгаа 60 гектар сабшалан уһалһан, шулуу шохойһоонь сэбэрлэһэн, 6 гектартань шэбхэ гаргажа тарааһан байха юм. Үбэлдөө малай доро дэбдихэ хохир хүсэд хүрэхөөр бэлдэжэ абаа. Тэдэнэр өөһэдынгөө хүсөөр зунай байра заһажа, майн 30-да зуһаландаа нүүгээ. Тэрэнь совхозой центрһээ 40 километр газарта һайн бэлшээритэй Хуурай зууха нютагта юм.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй һаяхан абаһан Хандалга бэшэгтэй танилсаха зуураа, эдэ малшад харууһалжа байһан хашарагуудайнгаа шэгнүүрые үдэрэй 900—1000 граммаар нэмээн, гүрэндөө тарган мяха тушаахабди гэжэ мэдүүлээ.

Н. Бочкин,
хүдөө бэшэгшэ.

ЛАГШАД Э ИЛАХА

дабари багатай хүнүүд табигдажа, нооһо муудуулдаг гээшэ. Хонидые уяжа хайшалхада нооһон бутардаг, дабхар хайшалагдадаг. Тиигэжэ нооһоной шанар муудажа, ажахынуүд ехэхэн хохидолдо ородог.

Хонидоо һайн шанартайгаар хайшалхын тула оренбургын аргые республикын колхоз, совхоз бүхэндэ хэрэглэхэ шухала болоно.

БЛИКЫН ХОНИ Н БОЛОХОНЬ.

ын арга хэрэглэжэ

Хонидые хайшалхадаа тэрэнэй нооһоной хөөрэһые, эрэ, эмыень, наһыень харалсаха шухала. Эгээн түрүүн шэрүүн нооһотой, гүрэндэ худалдагдаха эрьенүүдэй нооһо хайшалха хэрэгтэй. Тэрэнэй удаа нооһоёо гээжэ байһан эхэ хонид, удаань эрьенүүд, жэлтэй болоһон түлгэнүүд, хусанууд, эхэ хонид хиргагдаха ушартай. Эгээн һүүлдэ эхэһээ һалгаагдаһан хурьгад хайшалагдаха болоно. Тиихэдээ хурьгадай нооһон гурбан сантиметрһээ доошо бэшэ ургаһан байха ёһотой. Саашадаа хуса болгоогдохоор орхигдоһон эрэ хурьгад, һайн нооһотой эмэ хурьгад хайшалагдаха ёһогүй.

Томо хонидой хайшалагдахаар болоһые тодорхойлходоо хуурай нооһотой гү, али үлүү норошоһон нооһотой хонидые хайшалжа болохогүй.

Хонидые хайшалха пунктда асархынгаа урда тээ хонишод тэдэнээ бэлдэхэ зэргэтэй. Нэн түрүүн тэдэнэр нооһондо уягдаһан бүд, биркэ гэхэ мэтые тайлажа абаха, шэрээр шэрдэһыень сэбэрлэхэ уялгатай. Мүн хонинай нооһондо аһаһан хог шорой сэбэрлэхэ болоно. Хониной нюдэнһөө доошо ургаһан, һүүлдэнь ургаһан нооһо хайшалжа абаха ёһотой.

Хониной нооһо класс классаарнь илгаха хэрэгтэ гол анхарал табигдаха ушартай. Һайн нооһо илгажа абахынгаа хажуугаар, бутархай муу нооһые саг соонь сэбэрлэжэ абаха эрилтэ табигдана.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор июниин 27-до Ивалгын туршалгын станцида республикын хайшалагшадай мүрысөөн болохонь. Энэ мүрысөөндэ илагшад оренбургын аргаар хони хайшалалгаар республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ юм. Энэ хүндэтэ нэрэ зэргэ түргөөр, һайнаар хайшалһан хүнүүдтэ олгогдохо. Жэшээнь, 7 часай хүдэлмэриин үдэртэ эрэшүүл 110, эхэнэрнүүд 70 толгой нарин, нарибтар нооһотой хони хайшалха болоно.

Мүрысөөндэ илагшада чемпионой нэрэ олгогдожо, Хүндэлэлэй грамота, 100 түхэриг мүнгэн шантайгаар үгтэхэ юм.

Удаадахи 10 һуури эзэлэгшэдтэ (5 эрэшүүл, 5 эхэнэрнүүд),—«республикын эрхим хайшалагша» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдожо, Хүндэлэлэй грамота, 50 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаха.

Мүрысөөндэ эрхимлэһэн дүрбэн хүн байгша оной июлиин 3-да Оренбургын областиин «Октябрьский» совхоздо үнгэргэгдэхэ Бүхэроссин хайшалагшадай дабалдаанда хабаадахые эльгээгдэхэ байна.

Республикын хонишодой ажалда халуун хаһа—нооһо хайшалалга эхилбэ. Энэ шухала кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэжэ, гүрэндөө 5600 тонно эрхим шанартай нооһо худалдаха гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гээшэ Буряадай хонишодой нангин уялга мүн.

Хони хайшалалга хадаа ажал ехэтэй, һайн мэргэжэлтэй хүнүүдэй богони болзорто хэхэ хүдэлмэри гээшэ. Тиимэһээ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ кампаниие һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табиха ёһотой.

Ф. Зубенко,
Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ Министерствын главна зоотехник.

Сэлэнгын совхозой 4-дэхи отделенидэ (Билюутэ) түрүүшын 1500 хонин хайшалагдаба. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инструктор-хайшалагша Александр Цыцерунов оренбургын аргаар хони хайшалжа байна.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

Үшөө дахин hануулга хэе

Хэблэлэй шүүмжэлэй hүүлээр, тэндэ хэлэгдэhэн дутагдалнуудые ба алдуунуудые усадхахын тула дары хэмжээнүүд абтаха ёhотой гэжэ манай парти бүхы хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ эрилтэ табидаг. Харин тиихэдэ, Инсэнгын совхозой хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа тэрэнэй директор нүхэр Дымчиков, хэлэгдэгшэ эрилтые мэдэхэгүй байшоо гээшэ гү? Аймагай, республикын газетэнүүдтэ тэрэ совхозой ажал хүдэлмэри тухай гараhан хэдэн шүүмжэлхы статьянуудай hүүлээр ямар хубилалтанууд тэндэ болооб гэжэ хараад үзэе.

Хонидой түл ехэ муугаар абтажа байна гэжэ оло дахин бэшэгдээ hэн. Хараад үзэел даа. 1961 оной зун 4469 хонин үрэжүүлэгдэhэн юм (тэдэнэй 3012-ынь искусственна аргаар). Эхир хурьгадые тоолонсоошьегүй haa, адагынь юрэдөө 4469 толгой хурьгад абтаха байгаа гэжэ захын лэ хүн мэдэхэ hэн. Социалис уялгын ёhоор 100-haa 80 хурьга, үгы гэбэл — 3600 толгой түл мүнөө жэл абтаха байгаа. Бухгалтериин саарhануудта үнэншэбэл, мянгаад гаран толгой хонид hубайраа. Мүнөө дээрээ хурьгадай тоо толгойгоор абаhан уялгаяа оройдоол арай шамайхан 50 процент хүрэхэтэй, үгытэйхэн дүүргэбэ. Харууhанай муу, тэжээлэй бага байhан дээрэhээнь, хэдэн хоногоор таhалдуулжа асардагhаа шалтагаалан, хоёр мянгаад шахуу хурьгад хосороо ха юм. Гүрэндэ тушаагдаха хэды центнер мяхан, ноохон хумхиин тоохон боложо хиидээб?

Март hарын эхин багта совхозой тракторнууд ба хүдөө ажахын бусад машинанууд хабарай тарилгын урда тон муугаар заhабарилагдана, ороохон арилгагданагүй шахуу гэhэн рейдовэ бригадын hануулгые дары усадхабал, мүнөөнэй иимэ түлөөр байдалда орохошьегүй hэнта. Баhал тоо, баримтануудые үндэhэ болгон, нэгэ багахан тоосоо хэе. Совхоз хамта дээрээ 6300 га талмай дээрэ ороохото таряа, 2950 гектарта силосно ургамалнуудые тариха түсэбтэй hэн. Теэд энэ түсэб холо дүүргэгдээгүй байна. Ушар шалтагааниинь тодорхойлоод үзэе. Тракторнууд ба бусад техникын ходо «хүлhөө буудаг», ажалай эмхидхэлэй ахираар табигдаhан дээрэhээ, нүхэр В. К. Шлыковэй хүтэлбэрилдэг бригадада майн хоёрдохи арбан хоног соо 260 тракторай халаан хүдэлхэ байhан аад, оройдоол 112 халаан хүдэлөө, ондоогоор хэлэбэл, 13 тракторай аяар 7-иинь тарилгын ажалда хабаадаагүй үлэшоо. Энэ мэтэ жэшээнүүд олохон ааб даа.

— Одоошье манай совхоз түрүүшынхеэ хүрэнгын ороохо өөрөө бэлдэбэ,— гэжэ инсэнгынхид хүдөө ажахынгаа мэргэжэлтэдэй, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй ямаршье баримтагүй үгэдэ орожо, дэмыл хүхилдөө hэн ха. Юуб гэхэдэ, юухэн хүүхэн гэжэ тарилгынгаа талмайн хахадые эзэлээд байтартнай 2 мянга гаран центнер ороохон дуташоо. Ямар юумэн дээрэ үндэhэлжэ тиимэ гоё үгэнүүд хэлэгдэhэн хаб, али тэрэ хорёод шахуу комбайнуудай бункернууд соо үжөөд хэбтэжэ байhан ешмээнэй шэгнүүр хараанда абтаhан юм гү? Таряа тарилгын болзорой унжагайрхын хажуугаар, айхабтар ехэ ороохоной дуташахадань гэмшэмээршье, гайхамааршье, харюу нэхэмээршье гэжэ hанагдана.

hү hаалгаар үншэйл шангахан хэмжээнүүд абтахаар болоо. Мүнөө жэлдэ 8660 центнер hү гүрэндэ тушааха ёhотойт. Үнгэрэгшэ кварталайнгаа даабари дүүргэжэ шадаагүй hэнта. Хэрбээ 1360 центнер тушааха haa, оройдоол 637,9 центнер тушаагдаа. Хоёрдохи квартал соо 2500 центнер гэжэ хараалагдаhан байбал, үнгэрэгшэ хоёр hарын туршада 800 шахуу центнер худалдагдаа. Үлэhэн июнь соо түсэбөө дүүргэхын тула үшөө 1700 центнер hүн хэрэгтэй болоно. Теэд түсэбнай түсэб ха юм даа. Совхозой ударидагшад хии hалхиhаа абаад, тэдэ тоо табижархиhан байхагүй. Ехэ hү гүрэндөө худалдахаяа hанабал, нэгэдэхеэр, үнеэдэй тоо олошоруулха, хоёрдохёор, түрүү зоотехникын арга боломжонуудые хэрэглэн үнеэн бүхэнэй hаалиие дээшэлүүлхэ, электрын хүсөөр hаалга нэбтэрүүлхэ, мал ажал дээрэхи элдэб хүндэ хүдэлмэри оньhожоруулха, хүнгэлхэ хэрэгтэй байгаа ха юм.

Үнеэдэй тоо олошоруулха арга байгаа гү? Байха саанаа, үлүү гарамаар. Жэшээнь, Шэн-Далайн гүүртэдэ 200 гаран үнеэд hаалишадгүй дээрэhээ тугалдаа хүхүүлнэ. Баян-Голдо 85 үнеэд түрэнхэй. Энэл даа, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудтнай. Тудхалтаhаа 21 тугал дахуулhан 40 үнеэд юундэ Инсэнгэ тосхон асарагдааб? Тэдэ hаалгана бэшэ, тугалнуудынь хорёо соо хаалгаатай зандаа үнжэнэ.

«Ёлочко» тухай үншэйл хэлсэдэг гээшэ. Инсэнгэдэ яахадааб даа, ехэл хүжүүнээр энэ түхеэрэлгэ годхогдоно. Аяар хабарай эхиндэ Шэн-Далайда абаашагдаhан «ёлочкын» бүхы хэрэгсэлнүүд яар ябта түмэр зандаа хэбтэнэ.

Партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын хүдөө ажахыда ходо табижа байдаг халуун анхаралаар бүрил урмашан, оронойманай бүхы колхоз, совхозууд жэл ерэхэ бүри хүсэ абажа, эдеэ хоолой ба бэшэшье зүйлнүүдые элбэгжүүлнэ. Байгша оной июниин 1-дэ танай совхозой харууlhан дүнгүүдые нёдондоной тэрэл болзортой жэшээд үзэе: 1961 оной июниин 1-дэ гүрэндөө 1700,5 центнер hү тушааhан байбал, мүнөө — 1400 гаран центнер; нёдондо бүхы жэлдэ 657 бодо хони ба хурьгадые алдаhан haa, байгша оной июниин 1-дэ 2 мянга шахуу гансал хурьгад гарзалагдаа.

Эдэ бүгэдэ дутуу дунданууд тухай Яруунын партиин райкомдо hануулга хэе.

С. Цырендоржиев.

МОСКВА. СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ нээгдэбэ. Зураг дээрэ: Выставкэдэ ерэгшэд «СКНК-6» түхэлэй шэнэ сеялкые хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

• АХЫН • АЙМАГТА

АЛБА ХААГШАДАЙ ТУhАЛАМЖА

Аймагай албан тушаалтад колхозуудай ажалда ябалсан, ехэ туhа хүргэлсэдэг болоо.

Мүнөө аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо тарянанай газар хорёолсожо байна. Орлигой сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Никифоров, аймагай арадай сүүдэй хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Бартаев гэгшэд «Коммунизм» колхозой шэнэ барилга дээрэ хүдэлнэ. Ой модоной ажахынхид «Улаан-Аха» колхоздо туhална.

hУРАГШАДАЙ ХҮСЭЛ

Орлигой дунда hургуулиин hурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ колхозуудайнгаа хүдэлмэридэ ябажа, аха нүхэдэйнгөө туhаламжаар ажалай онол шадабари олохые эрмэлзэнэ.

hургуулиин наймадахи классай hурагшад «Улаан Аха» колхоздо хартаабха тарилсаа. Зундаа тэдэнэр үбhэ хуряалгала ябалсаха юм. Арбадахи классай hурагшадhаа бүридэhэн үйлэдбэриин бригада «Коммунизм» колхоздо хүдэлхэеэ гараханъ.

hАНААМГАЙ ҮБГЭД

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо hуурижаhан пенсионернууд Б. Е. Жамбалов, Д. Ц. Патархеев, Л-С. Д. Галсанов гэгшэд үбhэ хуряалгые угтуулан, аса, тармуур эртээнhээ бэлдэжэ байна.

МАГТААЛТА hААЛИШАН

«hураhан юумэ hураар татуулхагүй» гэhэндэл, hаалишан Гармаева пенсидэ гарабашье ажалаа орхёогүй, дурэтэ гарайнгаа эди харуулhаар. Үнгэрэгшэ жэлдэ hү hааха уялгаяа үлүүлэн дүүргээд, КПСС-эй райкомой, аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан, үнэтэ бэлэгтэ хүртэhэн байна.

Мүнөө жэл залуу хайнаг үнеэдые даагаад, тугаллуулжа байнхай.

МЭРГЭЖЭЛТЭД ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ БАЙХА ЗЭРГЭТЭЙ

Дээдэ hургуули дүүргэhэн мэргэжэлтэдые хүдөө нютагуудай залуушуул өөhэдынгөө хүтэлбэрилэгшэдөөр hунгадаг, тэдэнhээ hайн жэшээ абахые оролдодог бшуу. Сэхыень хэлэхэдэ, ехэнхи мэргэжэлтэд ёhоор хүмүүжүүлэгшэд, залуушуулай хүтэлбэрилэгшэд, пропагандист болон агитаторнууд болохо хабатай байhанаа харуулна. Манай hанахада, мэргэжэлтэнэй эгээл түрүүшынь уялга — хүдөө нютагта партиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулха угаа ехэ, эсэнэ сусашагүй пропагандист байха болоно. Жэшээлхэдэ, математика заадаг багша гансал хэшээл үнгэрэгhөөр hанаагаа амархагүй, арад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй. Бүхы мэргэжэлтэд иимэ байха ушартай.

Теэд заримдаа манай залуу мэргэжэлтэдэй дунда өөдэгүй хүнүүдэй ушардагынь халаглахаар юм. Тэдэнэр гансал өөрынгөө ажалханиие хараал лэ hуудаг. Харин колхоздо, коллективтэ юун болоноб, тэндэхи ажалшад яажа ажалланаб гэхэ мэтэ асуудалнууд тэрэниие hонирхуулнагүй гээшэ гү? Колхоздо комсомол багша, медицинын хүдэлмэрилэгшэ гү, али хүдөө ажахын мэргэжэлтэн ажаллажа байгаад, тэндэхи залуушуултай холбоогүй, уран hайханай бүлгэмдэшье хабаадахагүй hуужа байдаг. Тэрээнhээ гадна, үшөө журам эбдэхэ ушарнууд тохёолдоно. Жэшээлхэдэ, манай аймагта медицинскэ училищи дүүргэhэн залуу басаган Т. ошоо hэн. Ерэhээр hара болоогүй байтараа бэеэ харуулаа бэлэй. Гэр бүлэтэй хүнтэй холбоорилдожо, бүлэ эбдэhэн байха юм. «Хоёр уулзалгамтын хадамда гараха харгы олгоол даа» гэхэ мэтээр hэнгэргүйгөөр хөөрэдэг.

Иимэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, зарим дээдэ, дунда hургуулинуудта хүмүүжүүлгын хэрэг hулаар табигданхай ха. Эгээл түрүүн ВЛКСМ-эй комитедүүдэй ажал hуланаг хаш. Хэлэгдэhэн ушарта медицинскэ училищиин ВЛКСМ-эй комитедэй зүгhөө студентнэрэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hулаар ябуулдагынь элирнэ ха юм. Үшөө нэгэ юумэн тухай хэлэхээр. ВЛКСМ-эй комитедүүд өөhэдынгөө шабинарай ажаллахаа ошоhон газарнуудта ходо бэшэжэ, тэдэнэй ажал хүдэлмэри тухайнь hонирхожо байдаг hаань, hайн байхал hэн ха.

Илангаяа багшанарай институдай, училищиин комсомолой организацинууд өөhэдынгөө гэшүүдтэ шанга эрилтэ хэхэ зэргэтэй. Сэхыень хэлэхэдэ, зарим студентнэр 5 жэлэй туршада комсомолой ямаршье ажалда хабаадалсангүй, гансал түлбэри түлэhэн нэрэ зүүгээд, суглаандашье хүсэд hуудаггүй ха юм даа. Теэд иимэ студент юу хэжэ шадахаб? Иимэ байхагүйн тула ямаршье институдай, дунда hургуулиин комсомолой организацинууд бүхы гэшүүдээ ниитын ажалда хабаадуулха зэргэтэй.

Совет hургуули дүүргээшэд мэргэжэлтэн байхаhаа гадна, мүн хүмүүжүүлэгшэд байха зэргэтэй ха юм.

В. ГАЛСАНОВ,
ВЛКСМ-эй Ахын РК-гай секретарь.

ТЕЛЕВИДЕНИ Т

Манай газетые унша далда харюу болгон, ра шинимаевай телевидени майн 29-нэй номерто то гэлжэлэл мүнөөдэр үгтэ

Радиодамжуулга болон телевидени хүн зоной коммунис хүмүүжэлгэдэ тон ехэ туhатай байна. Тиимэhээ коммунизм байгуулгын үе сагта саашадаа хүгжэхэ хараа түсэбүүдынь угаа ехэ юм.

Партиин шэнэ Программа дотор энээн тухай иигэжэ хэлэгдэнхэй: «Оронойманай нютаг бүхэн тогтууритай hайн холбоотой боложо, хоорондоо холбоотой телевизионно станцинуудаар түхеэгдэхэ». Энээн дээрэhээ харахада, нютаг бүхэн ойрын жэлнүүдтэ телевизор харадаг болохоль гээшэ. Мүнөө теледамжуулганнуудай тарадаг газар нютагуудта 80 гаран миллион хүн зон hууринжанхай. Орон доторнай зуугаад телецентр бии юм.

Хоорондоо холо холо байдаг нютагуудта, манайхи шэнги иимэ заха хизааргүй ехэ орон дотор, телевизионно дамжуулгануудые хайшан гээд hаадгүйгөөр хэдэг болохоб? Энээн тухай хэдэн үгэ хэлэе. Юрэнхыдөө телевизионно дамжуулганууд УКВ гэхэ гү, али эгээл богони долгинууд дээрэ ябуулагдадаг байhаниинь мэдээжэ.

Юундэ гансал УКВ долгин дээрэ теледамжуулга хэгдэнэ гээшэб? Эдэ долгинуудай холо саагуур тарадаггүйнь үнинэй мэдэгдэнхэй юм. Энэ асуудалда иигэжэ харюусадаг. Бидэ үглөө бүри hэрихэдээ тэды метрэй долгинууд дээрэ тиимэ, радиостанцинууд хүдэлхэ гэhэн дикторэй соносхол дууладагбди. Тэрэмнай эгээшье тиимэл бэшэ юм. Яахадааб гэхэдэ, радиостанцинууд ямар нэгэн ганса долгёор тарана бэшэ, харин хоорондоо дүтэрхы зайтай хэдэн дабхар долгинуудые тараадаг байна. Үгышье haa, радиостанциин тараадаг долгинуудай спектр гэжэ бии байха. Тиигээд ямар нэгэ станциин долгин хүршэ станцинуудайнгаа дамжуулдаг долгинтой дабхасаха ёhогүй. Бэе бэеэ hаад хэхэ ха юм. Элдэб станцинуудай тараажа байдаг долгинуудай спектрнүүд ондо ондоо байдаг. Жэшээлхэдэ, радиодамжуулга хэжэ байдаг станци 10 килогерц үргэн спектртэй, тиихэдэ телецентр — 6500 килогерц үргэн спектртэй юм. Иимэ үргэн спектртэй дохёонуудые дамжуулхын тула радиодолгинуудые бүри түргэнөөр сасан тарааха хэрэгтэй.

Тиимэhээ гансахан лэ УКВ долгин дээрэ теледамжуулга хэхэ ушартай бологдоно. Тобшоор хэлэхэдэ, ганса телецентрэй дохёонууд ута, дунда, богони долгинууд дээгүүр дамжуулга хэжэ байhан станцинуудта бултандань hаалта хэхэ болоно. Зай, тиигээд УКВ долгин дээрэ хараан соо байhан лэ газарта дамжуулга хэжэ шадагдаха. Энэнь 50—60 километр тухай юм.

Теэд холо газарта дамжуулга хэжэ болохогүй гээшэ гү? Бидэнэртэ, түбэй городуудhаа холуурхи зондо, түбэй дамжуулга хараха арга байха гээшэ гү? Тиимэ арга олдохо байха.

Хүнэй ухаан бодолой гүйсы тогтоохо, торгоохо хүсэн гэжэ байдаггүй ха юм. Хэдышье бэрхэшээлнүүдэй ушардаhаань, телевидениин саашадаа хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байhаниинь элитэ.

Телевидениин урда ямар үлэдэhэн шухала асуудал мүнөө үедэ табигдаад байна гээшэб? Энэнь хадаа холын дамжуулга болоно. Холын дамжуулалга хэгдэдэг hаань, замбуулин дайдаар аяншалаад ерэhэн суута космонавтнуудаа бүхы оронойманай хүн зон тэрэ үдэртэнь, тэрэ сагтань хаража, мэндэшэлжэ байха болоно ха юм. Саашадаа телевизионно холын дамжуулганнуудые хэдэ хэдэн аргаар хэдэг болохо байхабди. Энэ зорилго шиидхэлсэхэ хэрэгтэ манай Буряадай эрдэм шэнжэлгын комплексно институдай радиофизикын лабораториин зарим тэды хубитаяа оруулалсажа байнхай. Түрэл Буряад оронойнгоо газар дайдын хада уулануудтай байhые булта мэдэнэбди. Зүүлэ баруулжаашье, урагша хойшоошье үндэр үндэр зал олон хада уланууд, ута үй шэлэ хүбшэнүүд тобойлдажа hуудаг.

Зай, теэд телевиденеэр дамжуулга хэгдэдэг УКВ долгинууд хараани газартал гол лэбтөө тарадаг гэжэ тусгаа хэлэгдээ hэн. Тиимэшье haa газар бүхэндэ ходоо тиимэ бэшэ, баhа ондоотой, он шэнжэнүүдтэй байдаг байна. Электро-суранзата долгинодай, илангаяа тон богони долгинуудай таралгада хада уулануд, hарьдаг хүбшэнүүд ехээр нүлөөлдэг байха юм.

Хада уулануд УКВ долг

Америкын Холбоото Штадуудта эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэд улам бүри эдэбхитэй боложо байна. Нью-Йоркдо, Вашингтондо, Бостондо, Лос-Анжелосто, Сан-Франсискада, мүн тэндэхи бусад городуудта олон хүнэй хабаадалгатай жагсаал, митингнүүд болоно. hаяшаг эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй жагсаал Нью-Йоркдо болобо. Хүдэлмэришэд, hурагшад, алба хаагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд жагсаалда хабаадаба. Зураг дээрэ: эб найрамдал тогтоохын түлөө тэмсэгшэдэй митинг ООН-ой штаб-байрын дэргэдэ боложо байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Экономиконь муудажа байна

ПАРИЖ, июниин 11. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Сеулhаа мэдээсэhээр, Урда Корейдэ бэрхэшээлтэй байдал тохёолдонхой. Пак Чжан Хи гэгшын правительство мүнгэнэй реформын болоhон тухай мэдээсээ.

Хэдэ миллион хүнүүдэй хэрэглэжэ байhан мүнгэн үнэгүй болошобо. Хуушанай арбан хвануудай орондо шэнэ нэгэ хван үгтэхэ юм. Долоон хоногой туршада хуушан мүнгэеэ шэнэ мүнгөөр андалдаха ёhотой.

Орон дотор промышленна, худалдаа наймаанай ажал хаа хаанагүй зогсоогдоhон байна.

Магазинай, дэлгүүрэй эд бараанай, эдеэ хоолой үнэ сэн табин процентээр дээшэлээ. Олон магазинууд хаагдаа.

Мүнөө үедэ оронои экономико хүгжэхэеэ болишонхой. Тиимэhээ юумэнэй үнэ сэн бүри ехээр дээшэлхэдээ дүтэ байна гээд Сеулай финансоза шэнжэлэгшэ тоолоно гэжэ корреспондентын мэдээсэл соо заагдана.

...агшадай түбидэ

Гватемалада боложо байгаашадал адлирхуу тулалдаанууд Латиин Америкын бусадшье оронуудта боложо байдаг.

Национальна талаараа бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө, Америкын колонизаторнуудта эсэргүүсэн, олониитэ арадай улам шангаар тэмсэдэг болоhон дээрэhээ Латиин Америкын оронуудай хүтэлбэрилэгшэд бэеэ абанги гадаадын политика бэелүүлхые хүсэдэг болоо. Энээн тушаа иимэ жэшээ харуулмаар. Пунта-дель-Эстедэ конференциин болоходо, Кубые Америкын гүрэнүүдэй организациhаа (ОАГ) гаргаха гэжэ США-гай хэды оролдоошье hаань, Бразилиин, Мексикын, Чилиин, мүн бусадшье хэдэн ороной түлөөлэгшэд зүбшөөлөө үгөөгүй.

Америкын гүрэнүүдэй организациhаа Кубые гаргаха тухай шиидхэбэриие Пунта-дель-Эстедэхи конференциин баталан абаhан ушар Латиин Америкын оронуудай ажалшадые ехээр зэбүүрхүүлээ. Рио-де-Жанейро, Мехико, Каракас, Богото, Сант-Яго, мүн бусадшье городуудай ажалшад үйлсэнүүдтэ олон мянгаараа гаража, буруушаалаа мэдүүлhэн байна.

Өөhэдынгөө нүлөөнэй бууриhанhаа, Латиин Америкэдэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй шангадаhанhаа айн сошордоhон США-гай зонхилогшод элдэб мэхэ гохо хэрэглэжэ, дэлхэйн энэ хубида хэрэгээ hайжаруулхые оролдоно. «hалбаран хүгжэлгын түлөө холбоо барисаан» гэдэг Америкын уршагта программа тиимэ мэхэ гохонуудай нэгэн болоно. Энэ түсэбэй ёhоор, Латиин Америкын оронууд арбаад жэлэй туршада США-haa, мүн капиталис бусадшье оронуудhаа 20 миллиард долларой урьhаламжа абаха ёhотой юм.

США-гай президент «туhалхабди» гэжэ найдуулхадаа, hайн hанал баримталаа бэшэ юм гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Энээнтэй дашарамдуулан хэлэбэл, США-гай конгресс оройдоол хахад миллиард доллар «туhаламжада» гаргашалхаар hанамжалаа. «Меркурио» гэжэ нэрэтэй Чилиин консервативна газетэ иигэжэ тон зүб бэшэнэ: «hалбаран хүгжэлгын түлөө холбоо барисаан» hайн hаналаар бии болгогдоо бэшэ, харин Латиин Америкэдэ Холбоото Штадуудай олоhон олзын хубиие бусааха гэhэн зорилготой».

«hалбаран хүгжэлгын түлөө холбоо барисаан» гэдэг түсэбөө хэрэглэбэл, Холбоото Штадууд хуушанайнгаа колониальна политикые шэнэ эрхэ байдалда бэелүүлхэ аргатай болохо.

«Нью-Йорк тайм мэгэзин» гэжэ журналда hаяшаг гараhан статья соогоо Америкын журналист Джон Планк hанаа зобонгёор иигэжэ бэшэнэ: «Латиин Америкын бүхы хубида революци илан мандахаар болонхой. Кубада эгээн түрүүн революци илаа hэн. Эквадорто революци болохонь дүтэлөө. Колумбида, Венесуэлдэ тогтоогдоhон гурим үглөө мүнөөгүй унагаагдахаар болонхой. Тогтууритай гэжэ тоологдодог Коста-Рикэдэ, демократическа Уругвайдашье хубилалта боложо магадгүй... Энэ район (Латиин Америкэ—**Г. С.**) урдань Холбоото Штадуудай дарлан мүлжэдэг газарынь гэжэ тоологдодог байгаа hаа, мүнөө тиимэ бэшэ болоо».

Үлэсхэлэн, үгытэй ядуу байдалда байхаяа болихын, колониальна бүхы дарлалтые болюулхын, социальна хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэ Латиин Америкын бүхы арадууд бодожо байна. Кубада революциин илаhан ушар дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун хубидашье социализмын илан мандажа байhые гэршэлэн харуулна. Колониализмда, дарлан мүлжэлгын гуримда эсэргүүсэн, национальна бэеэ даанхай байдалай, эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ Латиин Америкын ажалшан арад илахал байха.

Г. СЕЛЕЗНЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

...саашаhаа

Партизануудтай тэмс... хүнүүдые бэлдэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин ... (ТАСС). «Нью-Йорк тай... газетын корреспондент Ри... Эдер гэгшын Санто-Домин... hоо мэдээсэhэнэй ёhоор, США... хадаа Доминиканай республи... кын зэбсэгтэ хүсэнүүдые б... дэжэ эхилээ. Тиигэжэ Холбо... то Штадууд сэрэгэй, полити... скэ зорилгонуудые бэелүүл... hэдэлгэтэй.

Доминиканай республик... зэбсэгтэ хүсэнүүдые парти... нуудтай тэмсэхэ организа... болгохо гэжэ хараалагдан... гээд корреспондент бэшэ... Гэхэтэй хамта Америкын ... лайн сэрэгэй корпусой по... полковник Вольф гэдэгэй ... тэлбэреэр 44 хүнhөө бүри... hэн США-гай сэрэгэй мис... бии болгогдожо байна. Тэ... нэр патриодуудтай тэмсэ... доминиканецуудые бэлдэ... юм.

—●—

ОАС-ай алуурша... аашалhаар

ПАРИЖ, июниин ... (ТАСС). Алжирай город... hуурин газарнууд бэрхэш... тэй байдалда оронхой. h... гуулинууд, библиотекэнү... эмхи зургаанууд, промышл... на предприятинууд хайра... шатаагдажа байна.

hүүлэй хоёр суудхын т... шада Алжир городто ОАС-... дээрмэшэд табин бомбо т... hэлhэн, элдэб барилганууд... шатааhан байна гээд «Фи... ро» гэжэ буржуазна газ... мүнөөдэр мэдээсэбэ. Тиг... ниитын, үмсын 25 гэр бай... арбан hургуули, полицин... миссариат, гуталай фабри... хэдэн магазинууд дууhан h... даргагдаа.

ОАС-ай толгойлогшод ... жирые бэрхэшээлтэй байд... да оруулха hэдэлгэтэй.

—●—

Турцида хойшолонтой байдал тохёолдонхой

СТАМБУЛ, июниин ... (ТАСС). Турциин байдал ... хай бэшэгые «Ватан» га... толилоо.

Турциин гадаадын полит... мухардаа. Турци олон м... лионой үритэй болонхой. Э... номиконь муудажа б... Ажалшан арад буhалгаа х... Правительствын гэшүүд ... но хойноhоо тушаалhаа бу... гээд тэрэ бэшэг соонь заа... на.

—●—

Агаарта ядерна зэбс... туршагдаа

ВАШИНГТОН, июниин ... (ТАСС). Холбоото Шта... Рождество арал шадар ... гэлдэр ээлжээтэ ядерна зэ... гээ туршажа үзэбэ. Энэ я... на түхеэрэлгэнь самолё... хаягдаhан байна. Амери... агаарта туршаhан ядерна ... сэгүүдэй арбан долоодох... hэрэлгэнь энэ болоно.

Редакторай орлог...
М. Н. НИМАЕ...

Манай адрес, телефону...
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов партийной жизни и пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советского строительства — 47-59, промышленности транспорта, информации — 35-14, культуры, литературы и искусства — 34-05, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов и корректоров — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугородних переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.
Н 00897. Зак. № 3355.